

Meine Schätze

Kincseim

ISBN szám 978-615-81313-0-8

Szalki Bernáth Attila

VERSFORDÍTÁSAI

Az olvasókhoz...

Mikor ezeket a sorokat pötyögtettem 2019. április 9-én a számítógémem képernyőjére, előtte elolvashattam az Antikvárium.hu levelét, melyben engem is értesítenek a közelgő költészet napja alkalmából a megvásárolható verses könyvekről, de többek között arról is, hogy kik ma Magyarországon a legnépszerűbb külföldi költők.

Ezen a listán 10. helyen áll – a német költők közül elsőként - Johann Wolfgang Goethe, akinek versei itt az én szerény válogatásomban is mindhárom „Kincs” kategóriában olvashatók. A német költészet hatalmas kincsestár, Goethe előtt és után is nagyon sok kiváló költő gazdagította évszázadok során ennek állományát.

A kötetben 65 költő 170 verse, illetve ezek fordítása olvasható. A költők a hármas tagolásban születési évük sorrendjében szerepelnek.

Először úgynevezett cédulanaptárból, később könyvtári és vásárolt könyvekből választottam ki magamnak a lefordítandó német versek szövegét, ma már az internetről töltöm le ezeket. Eddig mintegy hatszáz német verset fordítottam le magyarra – nyilván a magam tehetsége színvonalán.

Válogatásom feltehetően csak online formában, az Országos Széchényi Könyvtár Magyar Elektronikus Könyvtár portálján lesz olvasható. Ezen kétnyelvű kötetbe felvett verseket a saját fordításaim alapján vélem kincsnek, az én ízlésem és 3 szempontom (tisztá rímek, asszonáncok és tartalom) szerint tárom az erre tévedő olvasók elé.

Bp. 2019. április 9.

Szalki Bernáth Attila

INHALTSVERZEICHNIS - TARTALOMJEGYZÉK

1. Allmers.....	147
2. Adler.....	60
3. Arndt.....	90
4. Baisch.....	32
5. Ball.....	69
6. Beitzke.....	120
7. Bodenstedt.....	27 54 133
8. Boldt.....	66
9. Branco.....	16 51
10. Brentano.....	9 39 95
11. Brockes.....	35 81
12. Burckhardt.....	132
13. Busch.....	29 56 150
14. Bürger.....	87
15. Candidus.....	18 130
16. Chamisso.....	96
17. Claudius.....	83
18. Dach.....	76
19. Dehmel.....	155
20. Dörman.....	61
21. Droste-Hülshoff.....	112
22. Engelke.....	176
23. Eichendorff.....	43 97
24. Fallersleben.....	119
25. Fleming.....	78
26. Fontane.....	134
27. Geibel.....	15 50
28. Goethe.....	5 36 88
29. Greif.....	152
30. Grillparzer.....	10 109
31. Griesebach.....	154
32. Halm.....	127
33. Hebbel.....	128

INHALTSVERZEICHNIS - TARTALOMJEGYZÉK

34. Heine.....	113
35. Hennings.....	174
36. Herder.....	86
37. Heyse.....	148
38. Hofmannsthal.....	64 163
39. Hofmannswaldau.....	79
40. Hölderlin.....	92
41. Immermann.....	12
42. Jensen.....	31
43. Keller.....	55
44. Lenau.....	45 121
45. Lessing.....	82
46. Logau.....	4
47. Meyer.....	28
48. Morgenstern.....	62
49. Mörike.....	14 47 122
50. Müller.....	11 110
51. Nymajer.....	59
52. Nietzsche.....	153
53. Platen.....	111
54. Prutz.....	129
55. Rilke.....	67 166
56. Ritter.....	33
57. Rückert.....	108
58. Saar.....	151
59. Schiller.....	89
60. Storm.....	19 52 131
61. Trakl.....	70
62. Tucholsky.....	175
63. Uhland.....	40
64. Wackernagel.....	126
65. Wildgans.....	173

Meine Schätze

Kincseim

1.

Elsősorban a tiszta rímekre figyelve

Die deutsche Sprache 1

Kann die deutsche Sprache schnauben,
 schnarchen, poltern, donnern, krachen,
Kann sie doch auch spielen, scherzen,
 lieben, kosen, tendeln, lachen.

Friedrich von Logau
(1604 – 1655)

A német nyelv

A német nyelv képes zengni,
 zúgni, dörögni s recsegni;
De tud játszva enyelegni,
 súgni, nevetni s csevegni.

Demut 2

Seh ich die Werke der Meister an,
So seh ich das, was sie getan;
Betracht ich meine Siebensachen,
Seh ich, was ich hätt sollen machen.

Johann Wolfgang von Goethe
(1749 – 1832)

Alázat, avagy az érték: mérték

Ha mestermű tárul elém,
Értékelés dolga enyém;
S a holmimra tekintve, látom,
Hogy mi(n)t kellett volna csinálnom.

Es wäre schön was Guts zu kauen 3

Es wäre schön was Guts zu kauen,
müsste man es nur nicht auch verdauen;
es wäre herrlich, genug zu trinken,
tät einem nur nicht Kopf und Knie sinken;
hinüberschießen das wären Possen,
würde nur nicht wieder herübergeschossen;
und jedes Mädchen war' gern bequem,
wenn nur eine andre ins Kindbett käm.

Johann Wolfgang von Goethe
(1749 – 1832)

Szép lenne, mind, mi jó, megenni

Szép lenne, mind, mi jó, megenni,
csak ne kéne később emészteni;
pompás lenne sok bort vedelni,
csak ne kéne majd lerészegedni;
tréfa lenne odapörkölni,
csak ne tudnának ők aztán visszalőni;
s kényelmes lenne minden lánynak,
ha babáját más szülné világnak.

Gleich und gleich 4

Ein Blumenglöckchen
Vom Boden hervor
War früh gesprosset
In lieblichem Flor;

Da kam ein Bienchen
Und naschte fein.
Die müssen wohl beide
Für einander sein.

Johann Wolfgang von Goethe
(1749 – 1832)

Egymásnak lettetek teremtvé...

Korán kitártátok
Díszetek sok méhnek,
Ők - harangvirágok -
Menyasszonynak néznek;

Kelyhetekbe szállnak
Nektárt gyűjtögetve,
Biztosan egymásnak
Lettetek teremtvé.

Nähe des Geliebten 5

Ich denke dein, wenn mir der Sonne Schim
Vom Meere strahlt;
Ich denke dein, wenn sich des Mondes Flimmer
In Quellen malt.

Ich sehe dich, wenn auf dem fernen Wege
Der Staub sich hebt;
In tiefer Nacht, wenn auf dem schmalen Stege
Der Wanderer bebt.

Ich höre dich, wenn dort mit dumpfem Rauschen
Die Welle steigt.
Im stillen Haine geh ich oft zu lauschen,
Wenn alles schweigt.

Ich bin bei dir, du seist auch noch so ferne,
Du bist mir nah!
Die Sonne sinkt, bald leuchten mir die Sterne.
O wärest du da!

Johann Wolfgang von Goethe
(1749 – 1832)

Eszembe jutsz...

Ha hullámok hátán nap fénye csillan,
Eszembe jutsz;
Ha forrásvizén a Hold képe villan,
Eszembe jutsz.

De téged látlak, ha hordja utakon
A port a szél;
Ha éjjel vándor át a szűk pallókon
Remegve kél.

De téged hallak én a bösz viharban
Ha hullám zúg;
Ha csendes ligetben megyek magamban,
A hangod súg.

Te távol élsz, de én szivembe zárlak;
Legyél enyém!
Leszáll az éj, a csillagfényben várlak,
Siess eléem!

Frühling 6

Frühling soll mit süßen Blicken
Mich entzücken und berücken,
Sommer mich mit Frucht und Myrthen
Reich bewirten, froh umgürten.

Herbst, du sollst mich Haushalt lehren,
Zu entbehren, zu begehren,
Und du Winter lehr mich sterben,
Mich verderben, Frühling erben.

Clemens Brentano
(1778-1842)

Tavasztól tavaszig...

Járjon át tavasz varázssal,
Édes elragadtatással,
Nyár gyümölcessel, mirtusz ággal,
Gazdag tállal, vidámsággal.

Ősz taníts meg gazdálkodni,
Számot vetni, vágyakozni,
Tél taníts bölcsen elmúlni,
Majd tavasszal megújulni.

Gescheit gedacht... 7

Gescheit gedacht und dumm gehandelt,
so bin ich meine Tage durchs Leben gewandelt.

Franz Grillparzer
(1791-1872)

Bölcsen gondoltam...

Bölcsen gondoltam, bután tettem,
Éltemben ezt már, de sokszor elkövettem.

Lass mit Maßen deine Krafte walten 8

Lass mit Maßen deine Krafte walten:
Such' nicht Kleinholz mit der Axt zu spalten.

Wilhelm Müller
(1794 – 1827)

Jó lesz erőddel csínján bánni

Jó lesz az erőddel csínján bánni:
Gyűjtöst ne akarj fejszével vágni!

Ich bin ... 9

Ich bin wie die fließende Welle,
ich bin wie der wehende Wind,
ich bin wie das Wild, wie das schnelle,
bin ein vater- und ein mutterlos Kind.

Carl Immermann
(1796-1840)

Folyón száguldó hullám vagyok

Folyón száguldó hullám vagyok,
olyan, mint a süvítő szél,
oly gyors, mint az űzött szarvasok,
gyermek, ki apa s anya nélkül él.

Jugendmut 10

Jugendmut und Schwalbenflug
gehn an keinem Zügel -
Jugend, hast des Muts genug,
hättest du nur Schwalbenflügel.

Carl Immermann
(1796-1840)

Fecskeraj, fiatalság

Fecskeraj, fiatalság,
fék nélkül cikázhat -
Óh, te bátor ifjúság,
bárcsak bírhatnál szárnyat!

Um Mitternacht 11

Gelassen stieg die Nacht ans Land,
Lehnt träumend an der Berge Wand,
Ihr Auge sieht die goldne Waage nun
Der Zeit in gleichen Schalen stille ruhn;
Und kecker rauschen die Quellen hervor,
Sie singen der Mutter, der Nacht, ins Ohr
Vom Tage,
Vom heute gewesenem Tage.

Das uralte alte Schlummerlied,
Sie achtet's nicht, sie ist es müd;
Ihr klingt des Himmels Bläue süßer noch,
Derflücht'gen Stunden gleichgeschwungnes Joch.
Doch immer behalten die Quellen das Wort,
Es singen die Wasser im Schlafe noch fort
Vom Tage,
Vom heute gewesenem Tage.

Eduard Mörike
(1804-1875)

Éjfélkor

Az éj a tájra szállt lazán,
Ledőlve álmod' hegyfalán,
Idő mérlege, látja, ki nem leng,
A két tányérjában csak csend mereng;
Feltörve fürgén folyik a forrás,
Anyá s éj fülébe viszi zsongás
A napot,
Biz' éjfélről már a múlt napot.

Az ősi altatódal nem kél,
Nem figyel, fáradt, nem zenél,
A kék ég cseng neki édes mesét,
Hallgatja halkléptű órák neszét;
De hűen őrzi a forrás a szót,
Idéz víz álma éneket, folyót,
A napot,
Biz' éjfélről már a múlt napot.

Herbst 12

Was mich süßer fast wie du,
Lenz, erquickt und tränkt?
Sonnenklare Herbstesruh,
Welche dein gedenkt.

Emanuel Geibel
(1815-1884)

Ősz

Mi oly édes s bódító
Mint tavasz, s vidít?
Verőfényes őszutó,
Szívet melegít!

Der Blumen Glöckchen klingen 13

Der Blumen Glöckchen klingen,
Und nicken hold sich zu,
Und muntre Vögel singen:
Wie schön bist Frühling du!

Es grüßt die junge Erde,
Des Lichtes erster Strahl,
Da zieht mit ihrer Heerde
Die Hirtin in das Thal.

Wie Brautgesang erschallet
Ihr süßes Morgenlied,
Wie's durch die Wälder wallet,
Und durch die Felsen flieht.

Da tönt aus blauer Ferne
Des Senners Alphorn hin;
Zu Thal zög' er so gerne,
Im Thale weilt sein Sinn.

Helene Branco
(1816-1894)

Virág csengettyűk csengnek

Virág csengettyűk csengnek,
S jön rá a bólintás,
Víg madárkák is zengnek:
Mert tavasz oly csodás!

Melengeti a tájat
Az első fénysugár,
S völgybe hajtja a nyáját
A pásztorlányka már.

Menyasszonyként ujjongva
Énekli szép dalát,
Mi sziklákon suhanva
Száll, s jut erdőkön át.

Messze - hol kék hegy íve -
A pásztor kürtje zeng,
A völgybe húzza szíve,
A lány után eseng.

Schicksal 14

Schicksal, du Zauberer, o werfe nur Schatten,
Tiefen und Höhen mir hin in die Wege,
Denn auf der Ebne, der einförmig glatten,
Schwanket man ewig nur säumend und träge!
Laß dein Gewitter nur blitzend umtosen
Die mir am Lebensbaum keimenden Blüthen;
Wenn's auch entblättert die schwankenden losen,
Wenn nur die edlen zu Früchten erglühten!

Helene Branco
(1816-1894)

Sors, te varázsló...

Sors, te varázsló, vedd rám csak az árnyat,
Vezesd utamat magasra és mélybe,
Mert síkon az ember lustává válhat,
Tétováz folyton, s célba késve ér be!
Hagyd, hogy viharod a virág zsenget
S a termést megtépázza életfámon;
Akkor is, ha letépi a gyengéket,
S csak nemes, ért gyümölcs marad az ágon!

Lerchengesang 15

Ätherische ferne Stimmen,
Der Lerchen himmlische Grüße,
Wie regt ihr mir so süße
Die Brust, ihr lieblichen Stimmen!

Ich schließe leis mein Auge,
Da ziehn Erinnerungen
In sanften Dämmerungen
Durchweht vom Frühlingshauche.

Karl August Candidus
(1817 – 1872)

Pacsirtaének

Éteri, távoli hangok,
pacsirták égi danája,
keblem édesen átjárja
gyengéd, gyönyörű dalotok.

Becsukom csendben a szemem,
s bevésem a pillanatot,
szívbe, e virradatot,
s átjár tavasz lehe engem.

All meine Lieder 16

All meine Lieder will ich
Zum flammenden Herde tragen,
Da soll um sie die rote
Verzehrende Flamme schlagen,
Sie sind ja welke Blüten,
Die keine Früchte tragen -
Was sollen welke Blüten
In frischen Sommertagen.

Theodor Storm
(1817-1888)

Minden dalom

Akarom minden dalom
Egy izzó kályhába dobni,
S kell őket tűzben hagynom
A lángban ellobogni,
Hiszen hervadt virágok
Nem tudnak termést hozni -
Ezért hervadt virágok
Ne vágyjanak napozni.

Am Aktentisch 17

Da hab ich den ganzen Tag dekretiert;
Und es hätte mich fast wie so manchen verführt:
Ich spürte das kleine dumme Vergnügen,
Was abzumachen, was fertigzukriegen.

Theodor Storm
(1817-1888)

Az íróasztalnál

Egész nap végzéseket írtam ott;
S ez - mint másokat is - csaknem elcsábított;
Butácska gyönyörét éreztem annak,
Hogy valamit végezzek, megcsináljak.

Begeisterung ist schön in jungen Tagen 18

Begeisterung ist schön in jungen Tagen,
Und ohne sie ist Jugend trostlos öde;
Doch kann sie nicht euch bis ans Ende tragen,
So war es dennoch nur ein leer Gerede.

Theodor Storm
(1817-1888)

Rajongás oly szép ifjú napjainkban

Rajongás oly szép ifjú napjainkban,
Az ifjúságunk kietlen e nélkül,
De lásd, nem kísér végig harcainkban,
Csak üres beszéd volt, kiderült végül.

Die Kinder 19

2. Morgens

Mein Häwelmann, mein Bursche klein,
Du bist des Hauses Sonnenschein,
Die Vögel singen, die Kinder lachen,
Wenn deine strahlenden Augen wachen.

Theodor Storm
(1817-1888)

A gyerekek

2. Reggel

Häwelmannom, te kis legény,
Te vagy házunkban a napfény,
Madár dalol, s gyermekek kacagnak,
Ha ragyogó szemeid kinyílnak.

Abends 20

Warum duften die Levkojen soviel
schöner bei der Nacht?
Warum brennen deine Lippen
soviel röter bei der Nacht?
Warum ist in meinem Herzen so
die Sehnsucht auferwacht,
Diese brennend roten Lippen dir
zu küssen bei der Nacht?

Theodor Storm
(1817-1888)

Este

Mért bódítóbb violák illata,
ha közel'g az éj?
Mért ég ajkad sokkal pirosabban,
ha leszállt az éj?
Mért támad az én szívemben vágy,
őrült nagy szenvedély,
Csókolni égő vörös ajkad,
ha ránk szakadt az éj?

Über die Heide 21

Über die Heide hallet mein Schritt;
Dampf aus der Erde wandert es mit.

Herbst ist gekommen, Frühling ist weit –
Gab es denn einmal selige Zeit?

Brauende Nebel geisten umher;
Schwarz ist das Kraut und der Himmel so leer.

Wär ich hier nur nicht gegangen im Mai!
Leben und Liebe – wie flog es vorbei!

Theodor Storm
(1817-1888)

A pusztán

Pusztán lépek, csak zaja zeng,
Nedves földnek dohszaga leng.

Ősz megjött már, tavasz messze még,
Volt itt egyszer is langyos a lég?

Érzem a barnás köd szellemét,
Már feketéll gyom, és szürke a lét.

Májusban erre vitt utam - de kár!
Élet és szerelem - mind oda már!

Blumenduft vom Nachbarfenster 22

Blumenduft vom Nachbarfenster
Weht der Wind zu mir herein,
Und es scheint ein Gruß der Liebe
Aus der Ferne mir zu sein.

Theodor Storm
(1817-1888)

Virágillat a szomszéd ablakából

Száll szomszéd virág dallama,
Fújja be hozzám a szél,
Üdvözöl szerelem, s hív ma,
S távolból nekem zenél.

Venus von Milo 23

Wie einst die Medizäerin
Bist, Ärmste, du jetzt in der Mode
Und stehst in Gips, Porzlan und Zinn
Auf Schreibtisch, Ofen und Kommode.

Die Suppe dampft, Geplauder tönt,
Gezänk und schnödes Kindsgeschrei;
An das Gerümpel längst gewöhnt,
Schaust du an allem still vorbei.

Wie durch den Glanz des Tempeltors
Sieht man dich in die Ferne lauschen,
Und in der Muschel deines Ohrs
Hörst du azurne Wogen rauschen!

Gottfried Keller
(1819-1890)

Milói Vénusz

Egykori kisorvos nőből
Téged, szegény, divattá tettek,
S szoborként, cinből és gipszből
Asztalra, komódra helyeztek.

Gőz rázza fazék fedelét,
A rosszcsont kölykök ordítznak;
Megszokod e szörnyű zenét,
S hallod, csendben mind elcsitulnak,

A templomnak fényében látják,
Hogy tudsz távolba hallgatózni,
S az érzékeny füleid hallják,
A kék hullámokat susogni.

Der beste Mensch 24

Der beste Mensch wird einmal zornig,
kein Liebespaar kann immer kosen.
Die schönsten Rosen selbst sind dornig,
doch schlimm sind Dornen ohne Rosen.

Friedrich von Bodenstedt
(1819-1892)

Néha a legjobbak is dühösek

Néha legjobbak is dühösek,
szerelmes összevész, majd békül,
legszebb rózsák is tövisesek,
de rosszabb a tövis rózsza nélkül.

Neujahrsglocken 25

In den Lüften schwellendes Gedröhne,
Leicht wie Halme beugt der Wind die Töne:

Leis verhallen, die zum ersten riefen,
Neu Geläute hebt sich aus den Tiefen.

Grosse Heere, nicht ein einzler Rufer!
Wohllaut flutet ohne Strand und Ufer.

Conrad Ferdinand Meyer
(1825-1898)

Újévi harangzúgás

Friss levegőn dagadó dörgésben
Fűként hajlanak hangok a szélben:

Az első kiáltás halkan hangzik,
Majd mélyből új harangzúgás hallik.

S mind e hangok seregestül szállnak!
Parttalanul együtt muzsikálnak!

Es wohnen die hohen Gedanken 26

Es wohnen die hohen Gedanken
In einem hohen Haus.
Ich klopfte, doch immer hieß es:
»Die Herrschaft fuhr eben aus!«

Nun klopfe ich ganz bescheiden
Bei kleineren Leuten an.
Ein Stückel Brot, ein Groschen
Ernähren auch ihren Mann.

Wilhelm Busch
(1832 – 1908)

A fennkölt gondolatok laknak

A fennkölt gondolatok laknak
Magas házakban, fényben.
Hiába kopogtam. Kiszóltak:
Uraság elment éppen!

Ott kopogok szerényen
Most, hol laknak szegények,
S családok kis kenyéren,
Filléren is megélnek.

Ärgerlich 27

Aus der Mühle schaut der Müller,
Der so gerne mahlen will.
Stiller wird der Wind und stiller,
Und die Mühle stehet still.

So gehts immer, wie ich finde,
Rief der Müller voller Zorn.
Hat man Korn, so fehlts am Winde,
Hat man Wind, so fehlt das Korn.

Wilhelm Busch
(1832 – 1908)

Bosszantó

Körbe néz a molnár, s mordul,
Mert szélre hiába vár,
Semmi nesz, a lég nem mozdul,
És a malomkő se jár.

Vélem a sors mindig játszik,
Molnár jaja égre kél.
Hogyha van mag, szél hiányzik,
S nincs magom, ha fúj a szél.

Ein Frühling kühl, doch zum Ertragen 28

Ein Frühling kühl, doch zum Ertragen,
Ein Sommer, reich an sonnigen Tagen,
Ein Herbst, nicht fruchtlos, still und klar –
Was wolltest du mehr von deinem Jahr?

Wilhelm Jensen
(1837-1911)

A hűvös tavaszt...

A hűvös tavaszt kibírhatsz,
A nyáron lehet sok fényes napod,
A ősz termő, halk, s kék az ég -
Mit akarsz évedtől többet még?

April 29

* * *

Vergiss nicht, wenn die Sonne scheint,
Dass bald der Himmel wieder weint,
Und wenn dich Trübsal traurig macht,
Dass bald die Sonne wieder lacht.

* * *

Otto Baisch
(1840-1892)

Április

Ne feledd, ha nap fénye tűz,
Hogy válthat ég, s esőssel űz,
Ha téged bú meg bánat ér,
Napfény nevetve visszatér.

Rauhreif vor Weihnachten 30

Das Christkind ist durch den Wald gegangen,
Sein Schleier blieb an den Zweigen hangen,
Da fror er fest in der Winterluft
Und glänzt heut' Morgen wie lauter Duft.

Ich gehe still durch des Christkind's Garten,
Im Herzen regt sich ein süß Erwarten:
Ist schon die Erde so reich bedacht,
Was hat es mir da erst mitgebracht!

Anna Ritter
(1865 – 1921)

Zúzmarás karácsony előtt

Kisjézus ment az erdőn keresztül,
Fátyla fenn akadt, ágakon rezdül,
Téli lég fagyos, az út kemény,
Zúzmarás fákon csillog a fény.

Kisjézus kertében csendben járok,
Szívemben ébrednek édes álmok:
Embereknek már sok jót adott,
Vajon mi az, mit csak nékem hozott!

Meine Schätze

Kincseim

2.

Elsősorban az asszonáncokra figyelve

Die Welt ist allezeit schön 1

Im Frühling prangt die schöne Welt
In einem fast Smaragden Schein.

Im Sommer glänzt das reife Feld,
Und scheint dem Glode gleich zu seyn.

Im Herbste sieht man, als Opalen,
Der Bäume bunte Blätter strahlen.

Im Winter schmückt ein Schein, wie Diamant
Und reines Silber, Fluth und Land.

Ja kurtz, wenn wir die Welt aufmercksam sehn,
Ist sie zu allen Zeit schön.

Barthold Heinrich Brockes
(1680-1747)

A világ mindig szép

Tavasszal szép a tág világ,
Nagy fényben pompázik mi zöld.

A nyár tömérdek nyílt virág,
Arany búzatenger a föld.

Őszi égen pasztel kékek,
Tarkán virítnak fák s növények

A téli táj gyémánt ruhája hó,
Ezüst, csillámló takaró.

Bizony, ha ember lát, s figyelve lép,
A világ mindig meseszép.

Wanderers Nachtlied II. 2

Über allen Gipfeln
Ist Ruh,
In allen Wipfeln
Spürest du
Kaum einen Hauch;
Die Vögelein schweigen im Walde
Warte nur, balde
Ruhest du auch!

Wanderers Nachtlied II.

Über allen Gipfeln
Ist Ruh,
In allen Wipfeln
Spürest du
Kaum einen Hauch;
Die Vögelein schweigen im Walde
Warte nur, balde
Ruhest du auch!

Johann Wolfgang Goethe
(1749-1832)

A vándor éji dala II. 26. variáció

Minden csúcson béke,
nem fű
szél, lomb beszéde
halk szavú,
súg; fogy az út...
Madár se szól. Csend öle, lágy nesz,
várj, hamar átvesz,
múlsz te is: tudd!

A vándor éji dala II. 27. variáció

Minden csúcson béke,
nem fű
szél, lomb beszéde
halk szavú,
súg: fogy az út...
Madár se szól, csend ölel, álom,
várj, hamar átfon,
múlsz te is: tudd!

Erinnerung 3

Willst du immer weiter schweifen?
Sieh, das Gute liegt so nah,
Lerne nur das Glück ergreifen,
Denn das Glück ist immer da.

Johann Wolfgang von Goethe
(1749-1832)

Emlékeztető

Mért vágysz messzire kószálni?
Jót - hisz közel - van, meglásd,
Tanulj meg boldoggá válni,
S boldogság száll ott terád.

Rastlose Liebe 4

Dem Schnee, dem Regen,
Dem Wind entgegen,
Im Dampf der Klüfte,
Durch Nebeldüfte,
Immer zu! Immer zu!
Ohne Rast und Ruh!

Lieber durch Leiden
Möcht ich mich schlagen,
Als so viel Freuden
Des Lebens ertragen.
Alle das Neigen
Von Herzen zu Herzen,
Ach, wie so eigen
Schaffet das Schmerzen!

Wie soll ich fliehen?
Wälderwärts ziehen?
Alles vergebens!
Krone des Lebens,
Glück ohne Ruh,
Liebe, bist du!

Johann Wolfgang von Goethe
(1749-1832)

Fáradhatatlan, szüntelen szerelem

Mély hóban, esőben,
Zord széllel szemben,
Éles sziklákon,
Át ködpárnákon,
Folyton hajt, folyvást!
Nincs semmi nyugvás!

Inkább körömben
Vágynék szenvedni,
Mint sok örömben
Úzelve lenni.
Bősz szenvedélyben
Új szívhez menni,
S oh, önlelkemben
Kínt gerjeszteni!

Próbáljak szökni?
Erdőn rejtőzni?
Szívnek nincs nyugta!
Éltemnek csúcsa,
Üdv s gyötrelem
Vagy szerelem!

Ich wollt ein Sträußlein binden... 5

Ich wollt ein Sträußlein binden,
Da kam die dunkle Nacht,
Kein Blümlein war zu finden,
Sonst hätt ich dir's gebracht.

Da flossen von den Wangen
Mir Tränen in den Klee,
Ein Blümlein aufgegangen
Ich nun im Garten seh.

Das wollte ich dir brechen
Wohl in dem dunklen Klee,
Doch fing es an zu sprechen:
»Ach tue mir nicht weh!

Sei freundlich in dem Herzen,
Betracht dein eigen Leid,
Und lasse mich in Schmerzen
Nicht sterben vor der Zeit.«

Und hätt's nicht so gesprochen,
Im Garten ganz allein,
So hätt ich dir's gebrochen,
Nun aber darf's nicht sein.

Mein Schatz ist ausgeblieben,
Ich bin so ganz allein.
Im Lieben wohnt Betrüben,
Und kann nicht anders sein.

Clemens Brentano
(1778 -1842)

Egy csokrot kötni vágytam...

Egy csokrot kötni vágytam,
De az éj rám szakadt,
Virágokat se láttam,
S a kötés elmaradt.

A két szemem könnyárja
A lóherére hullt,
S a kertnek egy virága
Felém karcsún kinyúlt.

Neked akartam tépni,
Éjben a lóherét,
De elkezdett beszélni:
„Oh, ne bánts!” - erre kért.

„Legyél kegyes szívedben,
Saját kínod okán,
Ne hagyd, hogy szenvedésben
Meghaljak túl korán.”

S ha nem így beszélt volna,
Körben csendes a kert,
Szedtem volna csokorba,
De mégsem tettem ezt.

Miért nem jöttél kincsem?
Magányossá tettél,
S a szerelem most bennem
Bánattal együtt él.

Winterreise 6

Bei diesem kalten Wehen
Sind alle Straßen leer,
Die Wasser stille stehen,
Ich aber schweif umher.

Die Sonne scheint so trübe,
Muß früh hinuntergehn,
Erloschen ist die Liebe,
Die Lust kann nicht bestehn.

Nun geht der Wald zu Ende,
Im Dorfe mach ich halt,
Da wärm ich mir die Hände,
Bleibt auch das Herze kalt.

Ludwig Uhland
(1787-1862)

Téli kószálás

A táj hóban áll, szeles,
Kihalt az utca mind,
A tó vize már jeges,
Csak én kószálok itt.

Halvány a Nap, fénytelen,
Búcsúzik délután,
Kihunyt a hű szerelem,
A kedv elszáll tétován.

Ez itt az erdő széle,
Sok ház, barát behív,
A tűz segít a kéznek,
De jég maradt a szív.

Hans und Grete 7

Sie:

Guckst du mir denn immer nach,
Wo du nur mich findest?
Nimm die Äuglein doch in acht!
Daß du nicht erblindest.

Er:

Gucktest du nicht stets herum,
Würdest mich nicht sehen;
Nimm dein Hälschen doch in acht!
Wirst es noch verdrehen.

Ludwig Uhland
(1787-1862)

Hans és Grete

Ő, a leány:

Mért figyelsz csak énreám,
Bárhol látsz is engem?
Jól vigyázz szemedre ám!
Meg ne vakulj ebben.

Ő, a fiú:

Hogyha nem vizslatsz folyvást,
Két szemed se látna;
Jól vigyázz nyakadra hát!
Még kitörik hátra.

Lob des Frühlings 8

Saatengrün, Veilchenduft,
Lerchenwirbel, Amselschlag,
Sonnenregen, linde Luft!
Wenn ich solche Worte singe,
Braucht es dann noch große Dinge,
Dich zu preisen, Frühlingstag!

Ludwig Uhland
(1787-1862)

A tavasz dicsérete

Kék ibolyák, illatár,
Rigófüty, pacsirta röpt,
Lágy szellő és napsugár!
Én ha ilyen szókat zengek,
Ahhoz oly nagy dolgok kell'nek,
Mint tavasz, mi újra jött!

Die Nacht 9

Wie schön, hier zu verträumen
Die Nacht im stillen Wald,
Wenn in den dunklen Bäumen
Das alte Märchen hallt.

Die Berg im Mondesschimmer
Wie in Gedanken stehn,
Und durch verworrene Trümmer
Die Quellen klagend gehn.

Denn müd ging auf den Matten
Die Schönheit nun zur Ruh,
Es deckt mit kühlen Schatten
Die Nacht das Liebchen zu.

Das ist das irre Klagen
In stiller Waldespracht,
Die Nachtigallen schlagen
Von ihr die ganze Nacht.

Die Stern gehn auf und nieder -
Wann kommst du, Morgenwind,
Und hebst die Schatten wieder
Von dem verträumten Kind?

Schon rührt sich in den Bäumen,
Die Lerche weckt sie bald -
So will ich treu verträumen
Die Nacht im stillen Wald.

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Az éj

De szép erdön sötétben,
Ha csend szinte zenél,
Elálmodozni éjben,
Ha fán ős dal regél.

A csúcs holdcsillogásban
Merengve, gondban áll,
Kopott sziklaágyában
A forrás csengve száll.

Kifáradt, s pázsitjára
A szépség hálni tért,
Vet éj hűs árnyat rája,
S takarja kedvesét.

Csodásan lágy dalával
Az erdő halk ölen,
Csalogány had hangjával
Az éjt elbűvölé.

A csillag útját járja -
Ha reggel jössz te, szél,
Levészed majd az árnyat
A gyermekről, s felkél?

De nézd, az ág már moccan,
Pacsirták kelnek már,
Elálmodoznék ottan,
Hol erdön éj s csend vár.

Lied (Das zerbrochene Ringlein) 10

In einem kühlen Grunde,
Da geht ein Mühlenrad,
Mein' Liebste ist verschwunden,
Die dort gewohnt hat.

Sie hat mir Treu versprochen,
Gab mir ein'n Ring dabei,
Sie hat die Treu gebrochen,
Mein Ringlein sprang entzwei.

Ich möcht' als Spielmann reisen
Weit in die Welt hinaus,
Und singen meine Weisen
Und gehn von Haus zu Haus.

Ich möcht' als Reiter fliegen
Wohl in die blut'ge Schlacht,
Um stille Feuer liegen
Im Feld bei dunkler Nacht.

Hör' ich das Mührlad gehen,
Ich weiß nicht, was ich will,
Ich möcht' am liebsten sterben,
Da wär's auf einmal still.

Joseph von Eichendorff
(1788 - 1857)

Dal (Az összetört gyűrűcske)

Egy hűs vízparti telken
Forog malomkerék,
Eltűnt az én kedvesem,
Korábban itt lakék.

A hűséget ígérte,
Neki gyűrűm kijárt,
De ő szavát megszegte,
Gyűrűm eltörte hát.

Zenészként menni vágyom
A nagyvilágon át,
Énekelném bús dalom
Járva házak sorát.

Vágyom lóval repülni
Vérisszamos csatán,
S csendes tűznél feküdni
Mezőn sötét éjszakán.

Malomkő zúgást hallom,
Mit tegyek, csak tudnám,
Legjobb lenne meghalnom,
S ott csend borulna rám.

Sonnenuntergang 11

Sonnenuntergang;
Schwarze Wolken ziehn,
O wie schwül und bang
Alle Winde fliehn!

Durch den Himmel wild
Jagen Blitze, bleich;
Ihr vergänglich Bild
Wandelt durch den Teich.

Wie gewitterklar
Mein ich dich zu sehn,
Und dein langes Haar
Frei im Sturme wehn!

Nikolaus Lenau
(1802-1850)

Naplemente

Naplemente szép;
Éj, felhő nyomúl,
Oh, mily félve lép,
Szél mind elcsitúl!

És az égen épp
Villám villan át;
Tóban lágy e kép,
Mély nyomot nem szánt.

Fény: szemem meglát,
Nézlek, s vágyam kél...
Kedvesem haját
Símogatja szél!

Die drei Zigeuner 12

Drei Zigeuner fand ich einmal
Liegen an einer Weide,
Als mein Fuhrwerk mit müder Qual
Schlich durch sandige Heide.

Hielt der eine für sich allein
In den Händen die Fiedel,
Spielte, umglüht vom Abendschein,
Sich ein feuriges Liedel.

Hielt der zweite die Pfeif im Mund,
Blickte nach seinem Rauche,
Froh, als ob er vom Erdenrund
Nichts zum Glücke mehr brauche.

Und der dritte behaglich schlief,
Und sein Zimbal am Baum hing,
Über die Saiten der Windhauch lief,
Über sein Herz ein Traum ging.

An den Kleidern trugen die drei
Löcher und bunte Flicker,
Aber sie boten trotzig frei
Spott den Erdengeschicken.

Dreifach haben sie mir gezeigt,
Wenn das Leben uns nachtet,
Wie mans veriraucht, verschläft, vergeigt
Und es dreimal verachtet.

Nach den Zigeunern lang noch schau'n
Mußt ich im Weiterfahren,
Nach den Gesichtern dunkelbraun,
Den schwarzlockigen Haaren.

Nikolaus Lenau
(1802-1850)

A három cigány

Egyszer láttam három cigányt,
Egy fűzfánál tanyáztak,
Kocsim ráz, út ad jó irányt
A pusztá vándorának.

Egyikük hegedűt tartott
Vonóval a kezében,
A hangszerre felragyogott,
Mint játszott esti fényben.

A második pipájából
Felszálló füstjét nézte,
Födrekerekén boldogságból
Senkivel sem cserélné.

Harmadik nyugodtan aludt,
Cimbalmán nem munkál ma,
Csak szél pendített rajta húrt,
Mitől szebb lett az álma.

Viselt bár e három cigány
Kopott, lyukas ruhákat,
De mind makacs, szabad s vidám,
Bajokra rá se rátnak.

Velem ők ott megértették,
Ha rossz is itt az élet,
Pipa, álmódás s zenék
Megszépítik a létet.

Soká néztem hármuk után,
Kocsim tovább vitt engem,
De barna arcuk nem csupán
Elmúló emlék bennem.

In Autographenalben 13

Mein Wappen ist nicht adelig,
Mein Leben nicht untadelig,
Und was da wert sei mein Gedicht,
Fuerwahr, das weiss ich selber nicht.

Eduard Mörike
(1804-1875)

Kéziratos albumokba

Nincsen nemesi címerem,
Életem sem feddhetetlen,
Értékelik-e itt versem,
Azt, biz', nem tudom magam sem.

In der Frühe 14

Kein Schlaf noch kuehlt das Auge mir,
Dort gehet schon der Tag herfuer
An meinem Kammerfenster.
Es wuehlet mein verstoerter Sinn
Noch zwischen Zweifeln her und hin
Und schaffet Nachtgespenster.
- Aengste, quaele
Dich nicht laenger, meine Seele!
Freu dich! schon sind da und dorten
Morgenglocken wach geworden.

Eduard Mörike
(1804-1875)

Hajnalban

Nem alszom, fáradt a pilla
Még, de napfény már megcsillan
Hálómnak ablakában.
Fáradt agyam tépelődik
Még, kétségek közt vergődik,
Éj rossz álma a sarkában.
- Ne gyötörjed,
Kínozd hosszan magad s lelked!
Örülj! hisz ott kint már kongnak,
Hajnali harangok zsongnak.

Septembermorgen 15

Im Nebel ruhet noch die Welt,
Noch träumen Wald und Wiesen:
Bald siehst du, wenn der Schleier fällt,
Den blauen Himmel unverstellt,
Herbstkräftig die gedämpfte Welt
In warmem Golde fließen.

Eduard Mörike
(1804-1875)

Szeptemberi reggel

Ködben szunnyad még a táj,
A rét még álmosnak tűnik:
De látod – ha a köd felszállt –
Kék eget, csoda látványt,
Az őszi fényben ring a táj,
S lent lágy aranyban fürdik.

Lass mir die Knaben vom Feste 16

Lass mir die Knaben vom Feste,
denn sie haben noch nichts erlebt!
Das ist am Wein das Beste,
dass die Erinnerung darüber schwebt.

Emanuel Geibel
(1815 -1884)

Ünnepre hagyd fiút nekem

Ünnepre hagyd fiút nekem,
semmit sem tud még gyerekünk!
Legjobb a borban, szeszben,
hogy mi minden rosszat elfeledünk.

Hier! 17

Dem letzten Deingedenken
Ist dieser Ort geweiht;
Hier will ich mich versenken
In's Meer der Traurigkeit.

Hier lebt' ich sel'ge Stunden
Sie kehren nimmermehr;
Das Herz kann nicht gesunden,
Die Welt ist todt und leer.

Ein Fieber ward mein Leben,
Mein Traum geht himmelwärts,
Die matten Pulse beben
Im letzten Todesschmerz.

Nun strömt, ihr Thränenfluthen,
Hinab in's Angesicht:
Hier mag das Herz verbluten,
Verglühn der Augen Licht.

Hier hat sich mir erhoben
Ein Glück, das keinem gleich:
Hier ist mir auch zerstoßen
Ein ganzes Himmelreich.

Helene Branco
(1816-1894)

Itt...!

Utolsó gondolatom
E szentelt helyre vitt;
Hogy merüljek fájdalom
Mély tengerébe itt.

Sok szép órát itt éltem,
De vissza egy se tér,
Beteggé vált a szívem,
Világom semmit ér.

Nagy lázban ég az éltem,
Az álomom égbe tűn,
A szívem lüktetése
Halál kínjával küzd.

A könnyei áradnak
Arcára - nincs remény:
Szívek itt megszakadnak,
Kihúny szemben a fény.

Hiába emelt itt fel
Az égig boldogság:
Hisz itt süllyedt végleg el,
Mire szívem úgy vágy.

März 18

Und aus der Erde schauet nur
Alleine noch Schneeglöckchen;
So kalt, so kalt ist noch die Flur,
Es friert im weißen Röckchen.

Theodor Storm
(1817 - 1888)

Március

Földből csak ők bújtak elő,
Szerény, kis hóvirágok;
Oly zord, hideg még a mező,
Fázik fehér szoknyájok.

Stoßseufzer 19

Am Weihnachtsonntag kam er zu mir,
In Jack' und Schurzfell, und roch nach Bier
Und sprach zwei Stunden zu meiner Qual
Von Zinsen und von Kapital;
Ein Kerl, vor dem mich Gott bewahr!
Hat keinen Festtag im ganzen Jahr.

Theodor Storm
(1817 - 1888)

Sóhajtás

Karácsonyvasárnap jőve át,
Ruhája árasztja sör szagát,
Két órát sorolta azt a kint,
Tőke s kamat mint nyomorít;
- Ne adja Úr az ő sorsát! -
Nincs ünnepe egész éven át.

Jung einst, sang ich dies 20

Jung einst, sang ich dies,
sang's durch Wald und Wiese:
Gibt's kein Paradies,
gibt's doch Paradiese!
Heimlich manches Plätzchen
mahnte mich daran,
wo ich durch mein Schätzchen
holde Gunst gewann.

Friedrich von Bodenstedt
(1819-1892)

Ifjan egykor. rég...

Ifjan egykor. rég,
zengtem erdőn, réten,
s bár nem láttam még,
hittem, hogy van éden!
Titkos helyecskében,
hová mentem én,
szép s kegyes kincsemben
édent meglelém.

Trübes Wetter 21

Es ist ein stiller Regentag,
So weich, so ernst, und doch so klar,
Wo durch den Dämmer brechen mag
Die Sonne weiss und sonderbar.

Ein wunderliches Zwielight spielt
Beschaulich über Berg und Tal;
Natur, halb warm und halb verkühlt,
Sie lächelt noch und weint zumal.

Die Hoffnung, das Verlorensein
Sind gleicher Stärke in mir wach;
Die Lebenslust, die Todespein,
Sie ziehn auf meinem Herzen Schach.

Ich aber, mein bewusstes Ich,
Beschau' das Spiel in stiller Ruh',
Und meine Seele rüstet sich
Zum Kampfe mit dem Schicksal zu.

Gottfried Keller
(1819 – 1890)

Felhős őszi nap

Ez őszi nap csendes, esős,
Noha szomorkás, derű vár,
A fény áttör, s bár ég felhős,
Elér a halvány napsugár,

Csodaszép a játszi homály,
Merengve áll a hegy s a völgy,
Hol hűs, hol langyos most a táj,
Nevet, vagy sír akár a hölgy.

Remény s a múlni akarás
Egyenlőn erős, ébren él,
Vidámság, halál tagadás
A szívemben csatára kél.

De énem tudatos, vigyáz,
Nyugodt, s bár a játék kemény,
A lelkem félelmet leráz,
S ha kell, sorsommal küzdök én.

Auch er 22

Rührend schöne Herzgeschichten,
Die ihm vor der Seele schweben,
Weiß der Dichter zu berichten.
Wovon aber soll er leben?

Was er fein zusammen harkte,
Saubere eingebundene Werklein,
Führt er eben auch zu Markte,
Wie der Bauer seine Ferklein.

Wilhelm Busch
(1832-1908)

Ő is

Szép szívtörténet, mi meghat,
Lelkéből tud szárnyra kelni,
Erről költő tudósíthat.
Ám miből fog ő megélni?

Bár törekszik a szépségre,
S művét gonddal megalkotja,
Ő is viszi piactérre,
Mint a malacát a gazda.

Wenn alles sitzen bliebe 23

Wenn alles sitzen bliebe,
was wir in Haß und Liebe
so voneinander schwatzen,
wenn Lügen Haare wären,
wir wären rauh wie Bären
und hätten keine Glatzen.

Wilhelm Busch
(1832 – 1908)

Ha rendben lenne minden...

Ha minden rendben lenne,
Szeretne, s nem gyűlölné,
S egymásról nem fecsegne;
Ha hazug szőrös lenne,
Borzas lennénk, mint medve,
S kopasz nem volna egy se.

Kritik des Herzens 24

Ach, ich fühl es! Keine Tugend
Ist so recht nach meinem Sinn;
Stets befind ich mich am wohlsten,
Wenn ich damit fertig bin.

Dahingegen so ein Laster,
Ja, das macht mir viel Pläsier;
Und ich hab die hübschen Sachen
Lieber vor als hinter mir.

Wilhelm Busch
(1832 – 1908)

A szív kritikája

Mért nem adatott meg nékem
Kedvemre való erény?
Jól magam csak akkor érzem,
Ha füttyülök rájuk én.

Ezzel szemben szenvedélynek
Hódolok, s ezt élvezém,
Jár elől, nyomába lépek,
Ész s erény jöhet mögém.

Ins dunkle Land 25

Du sinkst mit bleichem Angesicht
Geschloß'nen Aug's zurück in's Kissen,
Die Hand nur hält mit halbem Wissen
Die meine noch – o laß sie nicht!

Laß uns gemeinsam, Hand in Hand
Dem dunkeln Loos entgegen wallen,
Dem unerbittlich wir verfallen -
Gemeinsam nah'n dem dunkeln Land.

Du gehst – wie bald schon! – feierlich
Dahin, wo unser Wissen endet,
Von wo kein Pfad zurück sich wendet -
Und ich – in's Leben ohne dich.

Marie von Najmájer
(1844 – 1904)

A sötét túlvilágba...

Fehér arcú tested süllyedt
A párnádra, szemed csukva van,
Kezem tart csak félig tudatban,
Mi enyém még - s el ne engedd!

Legyen együtt kézben a kéz
Sötét sors örvénylése ellen,
Mi támad minket könyörtelen -
Sötét tulvilág ha ránk néz.

A tested nem soká elmén,
Hová tudatunk el nem juthat,
Ahonnan vissza nem lelsz utat -
De nélküled hogy élek én?

Blüthenregen 26

Welch frohes Wallen!
Welch bunter Gruß!
Die Blüthen fallen
Vor deinen Fuß.

Doch was dies Blinken,
Hast du's bedacht?
Ein seufzend Sinken
In Todesnacht.

Friedrich Adler
(1857 – 1938)

Virághullás

Múlnak, s vidámok!
Búcsú, de szép!
Hullnak virágok
Lábodhoz épp.

Bár villan fényben,
Mért csalódtál?
Halk sóhaj, s mélyben
Rá halál száll.

Liebe! 27

Du hast Deinen brünstigen Leib mir geschenkt,
Mit rasender Wollust das Hirn mir durchtränkt -
Ich aber ich dürste nach Liebe.

Der Wollust berauschender Opiumwein,
Er lullt ja die brennende Sehnsucht nur ein,
Die brennende Sehnsucht nach Liebe.

Im Wahnwitzgejauchz' dionysischer Gier
Aufzittert noch immer, noch immer in mir -
Die schreiende Sehnsucht nach Liebe.

Félix Dörmann
(1870 -1928)

Szerelem!

Ajándék, mit tűztested nékem adott,
Agyam szilaj kéjjel átitatott -
De él szerelemnek a vágya.

A kék ópiumbora részegítő,
Hisz dúdolván ő vágyat melegítő,
Ez perzselő szerelem vágya.

Ujjongó dionüszoszi mohóság
Reszket még mindig, reszket bennem a vágy -
Sikoltozó szerelem vágya.

Die drei Spatzen 28

In einem leeren Haselstrauch,
da sitzen drei Spatzen, Bauch an Bauch.

Der Erich rechts und links der Franz
und mittendrin der freche Hans.

Sie haben die Augen zu, ganz zu,
und oberdrüber, da schneit es, hu!

Sie rücken zusammen dicht an dicht,
so warm wie Hans hat's niemand nicht.

Sie hör'n alle drei ihrer Herzlein Gepoch.
Und wenn sie nicht weg sind, so sitzen sie noch.

Christian Morgenstern
(1871 – 1914)

A három veréb

Tar már a mogyoróbokor,
ül három veréb rajt', mint csokor.

Jobbról Erik s balról Feró,
középen ám csibész Janó.

Szemüket becsukják, de nagyon,
odafönről, juj, hogy hull a hó!

Összebújnak a kis verebek,
Janó jussa dupla meleg.

Együtt lüktet így a madár szívverés.
S ha nem szállt el, ott ül még három veréb.

Erster Schnee 29

Aus silbergrauen Gründen tritt
ein schlankes Reh
im winterlichen Wald
und prüft vorsichtig Schritt für Schritt,
den reinen, kühlen, frischgefallenen Schnee.
Und deiner denk ich, zierlichste Gestalt.

Christian Morgenstern
(1871 – 1914)

Az első hó

Ezüst a tér, miből kilép
a fák alól
egy szép törékeny őz,
vizsgálódva néz, s félve lép,
hisz új a frissen hullt, hűs, tiszta hó.
S elém idéz, kecses lény, téged ő.

Kindergebet 30

Lieber Gott und Engelein,
Laßt mich gut und fromm sein
Und laßt mir mein Hemdlein
Recht bald werden viel zu klein.

Laßt mich immer weiter gehn,
Viele gute Menschen sehn,
Wie sie aus den Augen sehn,
Laßt sogleich mich sie verstehn.

Und mit ihnen fort und fort
Freuen mich an gutem Ort,
Und zur Zeit der Einsamkeit
Gib, daß Sternenglanz mich freut.

Hugo von Hofmannsthal
(1874-1929)

Gyermekimádság

Én istenkém s angyalkám,
Hívőn legyek jó s vidám,
Várom új pendelyruhám,
Régi már kicsi lesz rám.

Mindig segíts vészen át,
Engem sok jó ember lát,
Árad szemükből ez rám,
Rögtön megértének ám.

Éljek vélük soká még,
Jó hely ez, élvezem rég,
Most alváshoz adj magányt,
Csillagfény öleljen át.

Die Liebste sprach 31

Die Liebste sprach: »Ich halt dich nicht,
Du hast mir nichts geschworn.
Die Menschen soll man halten nicht,
Sind nicht zur Treu geboren.

Zieh deine Straßen hin, mein Freund,
Beschau dir Land um Land,
In vielen Betten ruh dich aus,
Viel Frauen nimm bei der Hand.

Wo dir der Wein zu sauer ist,
Da trink du Malvasier,
Und wenn mein Mund dir süßer ist,
So komm nur wieder zu mir!«

Hugo von Hofmannsthal
(1874-1929)

A kedves szólt...

Beszélt a lány:, Repülj madár,
Hisz esküt nem tettél.
Hűség útja hiába vár,
Nem erre születél.

Utadra menj hűtlen barát,
Kóstold tájak ízét,
Sok ágyban élvezz éjszakát,
Fogadd sok nő kegyét.

Hol borod savanyú netán,
Nektárral üzd a bút,
S ha édesebb emlék a szám,
Hozzon hozzám vissza az út.”

Junge Pferde 32

Wer die blühenden Wiesen kennt
Und die hingetragene Herde,
Die, das Maul am Winde, rennt:
Junge Pferde! Junge Pferde!

Über Gräben, Gräserstoppel
Und entlang den Rotdornhecken
Weht der Trab der scheuen Koppel,
Füchse, Braune, Schimmel, Schecken!

Junge Sommermorgen zogen
Weiß davon, sie wieherten.
Wolke warf den Blitz, sie flogen
Voll von Angst hin, galoppierten.

Selten graue Nüstern wittern,
Und dann nähern sie und nicken,
Ihre Augensterne zittern
In den engen Menschenblicken.

Paul Boldt
(1885 – 1921)

Ifjú lovak, csikó csapat

Virágzó réten ki megáll
Elnézve, mint hömpölyög ménes,
Nyitott pofával szélben száll:
Csikó csapat, a fenséges.

Át árkokon, fűtarlókon
S hol áll vörös túskecserje
Száll, de riad, hol karámon
Túl rőt rókák settenkednek!

Friss nyári reggelek múltak
Fehéren, ők felnyihognak.
Felhőn villámlott, elhúznak
S megriadva száguldanak.

A szürke orrlyuk szimatol,
S közben el is bóbiskol,
Reszkető szemük világol,
Emberszemre hull könnyfátyol.

Weihnachten ist der stillste Tag im Jahr 33

Weihnachten ist der stillste Tag im Jahr.
Da hörst du alle Herzen gehn und schlagen
wie Uhren, welche Abendstunden sagen.
Weihnachten ist der stillste Tag im Jahr.

Da werden alle Kinderaugen groß,
als ob die Dinge wüchsen, die sie schauen
und mütterlicher werden alle Frauen
und alle Kinderaugen werden groß.

Da mußt du draußen gehn im weiten Land
willst du die Weihnacht sehn, die unversehrte,
als ob dein Sinn der Städte nie begehrte,
so mußt du draußen gehn im weiten Land.

Dort dämmern große Himmel über dir,
die auf entfernten, weissen Wäldern ruhn,
die Wege wachsen unter deinen Schuhn,
und große Himmel dämmern übern dir.

Und in den großen Himmeln steht ein Stern,
ganz aufgeblüht zu selten großer Helle,
die Fernen nähern sich wie eine Welle ,
und in den großen Himmeln steht ein Stern.

Rainer Maria Rilke
(1875 – 1926)

Karácsony az év legcsendesebb napja

Karácsonykor legbékésebb a ház.
Szívedben hallod, mint üt, s jár az óra,
idő múlását esténként is rója.
Karácsonykor legbékésebb a ház.

A gyermekszem mind tágra nyílik ott,
a dolgok bennük szinte nagyra nőnek,
anyaösztöne ébred minden nőnek,
a gyermekszem mind tágra nyílik ott.

De menned messzi földre most muszáj,
ha szüz karácsonyét akarnál nézni,
mit városiként nem tudsz elképzelni,
így menned messzi földre most muszáj.

Nagy égbolt vár merengve ott terád,
a távolban fehér erdők pihennek,
cipőd nyomán az utak ébrednek,
nagy égbolt vár merengve ott terád.

Az égen fényes csillag áll, s te nézd,
miként virágzik világos pompája,
közel jó hozzád messzeség varázsa,
az égen fényes csillag áll, s te nézd.

Advent 34

Es treibt der Wind im Winterwalde
Die Flockenherde wie ein Hirt,
Und manche Tanne ahnt, wie balde
Sie fromm und lichterheilig wird,
Und lauscht hinaus. Den weißen Wegen
Streckt sie die Zweige hin - bereit,
Und wehrt dem Wind und wächst entgegen
Der einen Nacht der Herrlichkeit.

Rainer Maria Rilke
(1926 - 1875)

Advent

A szél az erdőn havat kerget,
Juhász, ha szól, fut így a nyáj,
Egy-két fenyő valamit sejthet;
Szent fényben lesz fenyő király,
Remél, fülel. S havas útra
Kihajlik ága - menne már,
A széllel küzdve nő, de tudja:
Csodás az éj, mit szíve vár.

Mein Dämon 35

Mein Dämon hat keine Brüder und Schwestern.
Mein Dämon ist nicht von heute und gestern.
Als Gott, der Herr, die Welten machte,
Saß mein Dämon dabei im Grase und lachte,
Schnitt sich die Zehennägel entzwei
Und sah an der ganzen Welt vorbei.

Hugo Ball
(1886 – 1927)

Az én démonom

A démonomnak nincs nővére s öccse.
A démonom az ősidők szülötte.
Midőn Úr alkotott az űrben,
A démonom kacagva ült a fűben,
Hasadt a lába körme széjjel,
Világon nézett körbe kéjjel.

Kindheit 36

Was leise gehet unter Herbstesbäumen
Am grünen Fluß, darüber Möven gleiten -
Es fällt das Laub; Einfalt dunkeler Zeiten.
's ist Gottes Ruh. Die Abendschatten säumen
Ein schwarzer Vogel singt in Herbstesbäumen.

Ein Händefalten müde und einträchtig
Am Abend folgen ihren Vogelzeichen
Die Augen, ehe sie dem Schlummer weichen -
Erinnerung des Knaben sanft und schwächig.

Ein schwarzer Vogel singt in Herbstesbäumen
Den Frieden dieser Tage süß und mächtig
Auch will die Seele stille sich bereiten.

Georg Trakl
(1887-1914)

Gyermekkorára emlékezik

Merengett zöld folyón, az őszi fákon,
Melyek fölött a sirályok keringtek -
Lehullt a lomb; a sötétebb időknek.
Az Úr békéje lengett esti árnyon,
S fekete madár dalolt őszi fákon.

Szemei - mint kézzsorítás - ernyedten
Követték madárjeleit az estnek,
Eközben lassan el is szenderedtek -
Mi lágy, de él fiú emlékezetben:

Fekete madár dalol őszi fákon...
E nap békéjét vágyja most erősen,
S a lelke is felkészült erre csendben.

Rondel 37

Verflossen ist das Gold der Tage,
Des Abends braun und blaue Farben:
Des Hirten sanfte Flöten starben
Des Abends blau und braune Farben
Verflossen ist das Gold der Tage.

Georg Trakl
(1887-1914)

Körtánc

A szép aranynapok elfolytak,
Az esti fény, a kék meg barna,
Elhalt a pásztorsíp lágy hangja,
Az esti fény, a kék meg barna,
A szép aranynapok elfolytak.

Im Herbst 38

Die Sonnenblumen leuchten am Zaun,
Still sitzen Kranke im Sonnenschein.
Im Acker mühn sich singend die Frau'n,
Die Kloosterglocken läuten darein.

Die Vögel sagen dir ferne Mär',
Die Kloosterglocken läuten darein.
Vom Hof tönt sanft die Geige her.
Heut keltern sie den braunen Wein.

Da zeigt der Mensch sich froh und lind.
Heut keltern sie den braunen Wein.
Weit offen die Totenkammern sind
Und schön bemalt vom Sonnenschein.

Georg Trakl
(1887-1914)

Őszi fények

A napraforgó még virágban áll,
A lágy fényben betegek ülnek.
Mezőkön dolgos lányok dala száll,
Kolostorban harangok csendülnek.

Madár mesél, száll, visszanéz,
Kolostorban harangok csendülnek.
Hegedűszó lágyan őszidét idéz,
Legények ért szőlőt préselnek.

Derűs az ember most s vidám,
Legények ért szőlőt préselnek.
A távolban nyitott sírkamrán
Nap ad színt őszi fényeknek.

Ein Winterabend 39

Wenn der Schnee ans Fenster fällt,
Lang die Abendglocke läutet,
Vielen ist der Tisch bereitet
Und das Haus ist wohlbestellt.

Mancher auf der Wanderschaft
Kommt ans Tor auf dunklen Pfaden.
Golden blüht der Baum der Gnaden
Aus der Erde kühlem Saft.

Wanderer tritt still herein;
Schmerz versteinerte die Schwelle.
Da erglänzt in reiner Helle
Auf dem Tische Brot und Wein.

Georg Trakl
(1887-1914)

Egy téli este

Hó, ha az ablakra száll,
S estharang felhangzik lágyan,
Ott, hol szép rend van a házban,
Asztal már terítve áll.

Úz kapuhoz vándorlás
Némelyt sötét útról ide.
Kint a föld fagyos, hideg,
Bent kinyíl a megbocsátás.

Vándor küszöbön betér;
Kő benne a sok fájdalom.
Fényben felragyog asztalon
A szeretet, bor s a kenyér.

Menschliche Trauer 40

Die Uhr, die vor der Sonne fünfe schlägt -
Einsame Menschen packt ein dunkles Grausen.
Im Abendgarten morsche Bäume sausen;
Des Toten Antlitz sich am Fenster regt.

Vielleicht daß diese Stunde stillesteht.
Vor trüben Augen nächtige Bilder gaukeln
Im Takt der Schiffe, die am Flusse schaukeln;
Am Kai ein Schwesternzug vorüberweht.

Es scheint, man hört der Fledermäuse Schrei,
Im Garten einen Sarg zusammenzimmern.
Gebeine durch verfallne Mauern schimmern
Und schwärzlich schwankt ein Irrer dort vorbei.

Ein blauer Strahl im Herbstgewölk erfriert.
Die Liebenden im Schlafe sich umschlingen,
Gelehnet an der Engel Sternenschwingen,
Des Edlen bleiche Schläfe Lorbeer ziert.

Georg Trakl
(1887-1914)

Emberi gyász

Ha óra felriasztja éjszakán -
Magányos embert elfogja félelem.
Ha korhadt fák felzúgnak esti kertben,
S halottak arca néz be ablakán.

Lehet, hogy most idő csendben megállt.
Szemek előtt kápráznak éji képek,
Folyón hajók ringnak, ütődnek stégnek;
A parton is ily hangulat megy át.

Denevér - úgy tűnik - kiáltozott,
A kertben egy koporsót összeütnek.
Leomló falakon csontok áttűnnek,
Sötétben egy örült eltávozott.

Az őszi égre fagy kék fénysugár.
Szeretők álmukban összekarolnak,
Követik csillagtáncát angyaloknak,
S babér, nemes fejékük sápad már.

Meine Schätze

Kincseim

3.

Elsősorban a tartalomra figyelve

Perstet amicitiae semper venerabile Faedus! 1

Der Mensch hat nichts so eigen,
So wohl steht ihm nichts an,
Als daß er Treu erzeigen
Und Freundschaft halten kann;
Wann er mit seinesgleichen
Soll treten in ein Band,
Verspricht sich, nicht zu weichen
Mit Herzen, Mund und Hand.

Die Red ist uns gegeben,
Damit wir nicht allein
Vor uns nur sollen leben
Und fern von Leuten sein;
Wir sollen uns befragen
Und sehn auf guten Rat,
Das Leid einander klagen
So uns betreten hat.

Was kann die Freude machen,
Die Einsamkeit verhehlt?
Das gibt ein doppelt Lachen,
Was Freunden wird erzählt;
Der kann sein Leid vergessen,
Der es von Herzen sagt;
Der muß sich selbst auffressen,
Der in geheim sich nagt.

Gott stehet mir vor allen,
Die meine Seele liebt;
Dann soll mir auch gefallen,
Der mir sich herzlich gibt;
Mit diesem Bunds-Gesellen
Verlach ich Pein und Not,
Geh auf den Grund der Höllen
Und breche durch den Tod.

Ich hab, ich habe Herten
So treue, wie gebührt,
Die Heuchelei und Scherzen
Nie wissentlich berührt;
Ich bin auch ihnen wieder
Von Grund der Seelen hold,
Ich lieb euch mehr, ihr Brüder,
Denn aller Erden Gold.

Simon Dach
(1605-1659)

Perstet amicitiae semper venerabile Faedus!
(A barátság mindig tisztességes kötelék legyen)

Magában ember semmi,
De úgy igen jól jár,
Ha hűséges tud lenni,
Ha társra rátalál,
S a hozzá hasonlókkal
Fonnia kell kötést,
Ígérje, mit támogat
A szív, a száj s a kéz.

Beszéd nekünk megadja,
Ne egyedül legyünk,
Ezért mindazokat,
Ki távol él, s velünk;
Megkérdeznünk kellene,
Halled-e, mi jó tanács,
A bánat csillapulna,
Ha társulnál hozzánk.

Vaj'n öröm képes arra,
Hogy enyhítsen magányt?
Jóízű vidámság az,
Mit barátság megád;
A kint elfelejtheted,
Ami szívből kiált,
Ne kelljen emésztened,
Mi ott titkosan rág.

Előttünk áll az Isten,
Akit lelkem imád;
Akkor is kell szeretnem,
Ha ő terhet is ád;
Ezzel a kötelékkel
Kinevetem, mi fáj,
A pokol fenekére
Elűzöm a halált.

Oly szív áll hozzám közel,
Mely *Istenhez* is hű,
Vigad tiszta örömmel,
Sohasem kétszínű,
S üzenem ismét nekik,
A lelkem mélyiről:
Szeretlek testvéreim
Mind, kiket hord a Föld!

Die Lust 2

Die Lust hat mich bezwungen,
zu fahren in den Wald,
wo durch der Vögel Zungen
die ganz Luft erschallt.
Ihr strebet nicht nach Schätzen
durch Abgunst Müh und Neid.
Der Wald ist eu'r Ergötzen
Die Federn euer Kleid.

Simon Dach
(1605-1659)

A kedv

Legyőzve kedvtől: járok,
kelek; hív az erdő,
hol harsog madár, s boldog
zene-bona eltölt.
Nem gyűjtötök ti kincset,
lopva más vagyonát.
Erdő adja az élvezet,
a toll meg a ruhát.

An Sich 3

Sei dennoch unverzagt! Gib dennoch unverloren!
Weich keinem Glücke nicht; steh höher als der Neid;
Vergnüge dich an dir, und acht' es für kein Leid,
Hat sich gleich wider dich Glück, Ort und Zeit verschworen.

Was dich betrübt und labt, halt' Alles für erkoren,
Nimm dein Verhängnis an. Lass' Alles unbereut.
Tu, was getan muss sein, und eh man dir's gebeut.
Was du noch hoffen kannst, das wird noch stets geboren.

Was klagt, was lobt man doch? Sein Unglück und sein Glücke
Ist sich ein Jeder selbst. Schau alle Sachen an:
Dies Alles ist in dir! Lass deinen eitlen Wahn,

Und eh du fürder gehst, so geh in in dich zurücke.
Wer sein selbst Meister ist, und sich beherrschen kann,
Dem ist die ganze Welt und Alles untertan!

Paul Fleming
(1609-1640)

Önmagának

Ne csüggedj, ha hiábavalónak is tűnhet
Sorsod, vállald, légy te erősebb a kinnál,
Élvezd, mid van, de ellened, - hát vigyázz! -
Hely, sors és idő - fájdalom! - összeesküdtek.

Mi téged sújt vagy emel, abból mind részesedik,
Balsorsod fogadd el, és semmit meg ne bánj.
Csináld, amit kell, amíg sors mást nem ajánl.
Mit még remélni tudsz, egykor tán megszűletik.

Min búsulnak, örülnek? Mind maga kovácsa
Balsorsnak, boldogságnak, nézd: dolog így áll;
Ez mind benned is munkál. Hagyd el, mi ábránd,

S mielőtt lépsz te tovább, térj vissza magadba.
Ki saját mestere, s úr akaratán,
Alávetettje lehet akár a nagyvilág.

Die Welt 4

Was ist die Welt / und ihr berühmtes gläntzen?
Was ist die Welt und ihre gantze Pracht?
Ein schnöder Schein in kurtzgefasten Gräntzen /
Ein schneller Blitz bey schwartzgewölckter Nacht.
Ein bundtes Feld / da Kummerdisteln grünen;
Ein schön Spital / so voller Kranckheit steckt.
Ein Slavenhauß / da alle Menschen dienen /
Ein faules Grab / so Alabaster deckt.
Das ist der Grund / darauff wir Menschen bauen /
Und was das Fleisch für einen Abgott hält.
Komm Seele / komm / und lerne weiter schauen /
Als sich erstreckt der Zirckel dieser Welt.
Streich ab von dir derselben kurtzes Prangen /
Halt ihre Lust vor eine schwere Last.
So wirstu leicht in diesen Port gelangen /
Da Ewigkeit und Schönheit sich umbfast.

Christian Hofmann von Hofmannswaldau
(1616-1679)

A világ

Világ, mi hát te híres ragyogásod?
Világ, mit ér a pompa és a fény?
Egy szép fénysugár, belül szűk határon,
Csak villanás, mit elnyel majd az éj.
Nagy tarka föld, hol gond bogáncs ad zöldet;
Kies kórház, hol úr a sok betegség,
Egy fogház, hol mind, mint rabszolga görnyed,
Egy horpadt síron márvány ékesség.
Ez alapra építünk mi emberek,
Dicsőíti őt a test, mint bálványt.
De jöjj, és nézz te távolabbra lélek,
A kört lépd át, hová világ bezárt.
Ne vegyél részt vidám hivalkodásban,
S te vesd el a káros kéjhabzsolást,
Nehéz, de így juthatsz csak oly világba,
Hol a szépség s öröklét karol át.

Auf den Mund 5

Mund! der die Seelen kann durch Lust zusammen hetzen,
Mund! der viel süßer ist als starker Himmelswein,
Mund! der du Alikant des Lebens schenkest ein,
Mund! den ich vorziehn muss der Juden reichen Schätzen,
Mund! dessen Balsam uns kann stärken und verletzen,
Mund! der vergnügter blüht als aller Rosen Schein,
Mund! welchem kein Rubin kann gleich und ähnlich sein,
Mund! den die Grazien mit ihren Quellen netzen:
Mund! ach. Korallenmund, mein einziges Ergetzen,
Mund! lass mich einen Kuss auf deinen Purpur setzen!

Christian Hofmann von Hofmannswaldau
(1616-1679)

A szájra

Száj! mi lelkünket vágyban össze tudod hangolni,
Száj! te édesebb vagy, mint istenek itala, nektár,
Száj! az élet nedveként töltöd ezt, mint jó Alikánt,
Száj! mit India kincsénél többre tudok tartani,
Száj! mint balzsam minket erősítesz nem megsebzél,
Száj! mi gyönyörűbb, mint az összes nyíló rózsavirág,
Száj! mivel rubin hasonló, s nem azonos, bíz' ám,
Száj! te bájforrásiddal behálózol, rabul ejtesz,
Száj! óh, te korállszáj, egyetlenegy A gyönyörűségem,
Száj! engedj egy csókot szép bíborszirmodra lehelnem.

Flammende Rose 6

Flammende Rose,
Zierde der Erden,
Glänzender Gärten
Bezaubernde Pracht!
Augen, die deine
Vortrefflichkeit sehen,
Müßten vor Anmut erstaunet
Gestehen,
Daß dich ein göttlicher
Finger gemacht.

Barthold Heinrich Brockes
(1680-1747)

Tűzpiros rózsa

Tűzpiros rózsa,
Éke a földnek,
Fényteli kertek
Szép dísze, te pompás!
Gyönyörűséged
Dallal magasztalni
Kéne, s a bájad szemlélve
Vallani,
Téged az istenek
Keze formált.

Die Diebin 7

Du Diebin mit der Rosenwange,
Du mit den blauen Augen da!
Dich mein ich! – wird dir noch nicht bange?
Gesteh nur, was ich fühlt und sah!

Du schweigst? Doch deine Rosenwange
Glüht schuldig, röter, als vorhin,
O Diebin mit der Rosenwange,
Wo ist mein Herz, wo kam es hin?

Gotthold Ephraim Lessing
(1729-1781)

A tolvaj leány

Te rózsza arcú lány, te tolvaj,
A kék, parázsszemekkel, ott!
Nem félsz te, hogy tolvajnak mondlak?
Két kék szemed sok bajt hozott!

Vagy hallgatsz? Ám a bűnös rózsza
Arcod jobban lángol, mint a tűz,
S nem bánt, rózsza arcú tolvaj,
Hogy szív nyugalmam messze tűnt?

Der Esel 8

Hab nichts, mich dran zu freuen,
Bin dumm und ungestalt,
Ohn' Mut und ohn' Gewalt;
Mein spotten, und mich scheuen
Die Menschen, jung und alt;
Bin weder warm noch kalt;
Hab nichts, mich dran zu freuen,
Bin dumm und ungestalt;
Muß Stroh und Disteln kauen;
Werd' unter Säcken alt –
Ah, die Natur schuf mich im Grimme!
Sie gab mir nichts, als eine schöne Stimme.

Matthias Claudius
(1740-1815)

A szamár

Miért lennék vidám,
Buta s csúf vagyok én;
Merszem s erőm sincs ám;
Gúnyol, s utálva néz
Az agg meg az ifjú;
Nem jó se így, se úgy;
Miért lennék vidám,
Buta s csúf vagyok én;
Étkem szalma, bogáncs;
S vénné húz le a zsák -
Kit természet dühében formált!
Nem adván neki mást, csak a szép hangját.

Lied 9

Füllt noch einmal die Gläser voll
Und stoßet herzlich an:
Daß hoch das Fräulein leben soll!
Denn sie gehört zum Mann.

Gott hat dem Mann sie zugesellt,
Zu sein mit ihm ein Leib,
Und in der großen Gotteswelt
Ist alles Mann und Weib.

Auch sind die Fräuleins sanft und gut,
Und freundlich ihr Blick;
Sie machen fröhlich Herz und Mut
Und sind des Lebens Glück.

Drum habt sie ehrlich lieb und wert!
Und füllt die Gläser voll
Und trinkt hier, wo uns keine hört,
Auf aller Fräuleins Woh

Matthias Claudius
(1740-1815)

Dal

Tele töltsetek a pohárt,
Halljon a koccintás,
Éljenek a kisasszonykák!
Férfihez tartozván.

Úr férfinak adta a lányt,
Lenne véle egy test,
Istennek így szép a világ,
S férfi társa nő lett.

A lányka szelid is és jó,
Mosolygón pillant rád,
Vidámsága el nem fogy,
Mit ő ad, boldogság.

Szívből szeresse kedvesét
Mind! S tölts tele pohárt,
Idd ki, dalolj, hol senki se néz,
S éltesd az összes lányt!

Kriegslied 10

's ist Krieg! 's ist Krieg! O Gottes Engel wehre,
Und rede du darein!
's ist leider Krieg – und ich begehre
Nicht schuld daran zu sein!

Was sollt ich machen, wenn im Schlaf mit Grämen
Und blutig, bleich und blaß,
Die Geister der Erschlagenen zu mir kämen,
Und vor mir weinten, was?

Wenn wackre Männer, die sich Ehre suchten,
Verstümmelt und halb tot
Im Staub sich vor mir wälzten, und mir fluchten
In ihrer Todesnot?

Wenn tausend tausend Väter, Mütter, Bräute,
So glücklich vor dem Krieg,
Nun alle elend, alle arme Leute,
Wehklagten über mich?

Wenn Hunger, böse Seuch und ihre Nöten
Freund, Freund und Feind ins Grab
Versammelten, und mir zu Ehren krähten
Von einer Leich herab?

Was hülft mir Kron und Land und Gold und Ehre?
Die könnten mich nicht freun!
's ist leider Krieg – und ich begehre
Nicht schuld daran zu sein!

Matthias Claudius
(1740-1815)

A háború dala

Háború! Óh, Isten angyala, tiltsd meg!
S szólj te ellene hát!
Háború van, sajnos, - ellenzem,
S nem leszek cinkostárs!

Mit tehetnék, ha álmomban búbánat
Arcokról vérzön néz?
Csapást elszenvedettek hozzám futnának
Sírva, mit tehetnék?

Ha bátor férfiak, kik jóért küzdtek,
Félholtan és csonkán
Elöttem porban sírva fetrengnének,
Nézzek haláltusát?

Ha ezernyi anya, menyasszony s apa
Szenved háborútól,
És az egész nyomorult emberi faj
Mind nekem siránkozik?

Ha éhség meg járvány törnek rájuk,
Az ellenség, barát
A sírba gyűl, s látom hörgő haláluk,
Testüknek elmúltát?

Segít'ne ország dicsősége nékem?
Nem tenne boldoggá!
Háború van, sajnos, - ellenzem,
S nem leszek cinkostárs!

Ein Traum ist unser Leben... 11

Ein Traum, ein Traum ist unser Leben
Auf Erden hier;
Wie Schatten auf den Wogen schweben
Und schwinden wir
Und messen unsere trägen Schritte
Nach Raum und Zeit
Und sind, wir wissen's nicht, in Mitte
Der Ewigkeit.

Johann Gottfried Herder
(1744-1803)

Egy álom az éltünk...

Egy álom az éltünk, egy álom
a Földön itt.
Lebegünk árnyként hullámokon,
s eltűnünk mind.
Öröklétre vágyunk jártunkban
idők mezején;
s vagyunk (bár nem tudjuk) álmunkban
a közepén.

Amors Pfeil 12

Amors Pfeil hat Widerspitzen.
Wen er traf, der lass' ihn sitzen
Und erduld' ein wenig Schmerz!
Wer geprüften Rath verachtet
Und ihn auszureißen trachtet,
Der zerfleischt ganz sein Herz.

Gottfried August Bürger
(1747-1794)

Szigonyhegyű amor nyila

Szigonyhegyű Ámor nyila.
Jobb, ha ember békén hagyja,
S szenved, gyötri bár a kín!
Bárki tanácsom megveti,
És nyilat kitépni igyekszik,
Széthasad tőle a szív.

Wer nie sein Brot mit Tränen aß... 13

Wer nie sein Brot mit Tränen aß,
Wer nie die kummervollen Nächte
Auf seinem Bette weinend saß,
Der kennt euch nicht, ihr himmlischen Mächte!

Ihr führt in's Leben uns hinein,
Ihr laßt den Armen schuldig werden,
Dann überlaßt ihr ihn der Pein:
Denn alle Schuld rächt sich auf Erden.

Johann Wolfgang von Goethe
(1749 – 1832)

Kinek kenyerére nem folyt

Kinek kenyerére nem folyt
A könnye, s bánatban éjszaka
Ágyában még nem zokogott,
Nem tudja, mik az égi hatalmak.

Vezetnek, de élet csábít,
S jaj, bűnbe esünk mi, szegények,
Akkor ránk hagyják ők a kint:
Mit elnyer Földön mind, ki vétkez.

Nänie 14

Auch das Schöne muß sterben! Das Menschen und Götter bezwinget,
Nicht die ehernen Brust rührt es des stygischen Zeus.
Einmal nur erweichte die Liebe den Schattenbeherrscher,
Und an der Schwelle noch, streng, rief er zurück sein Geschenk.
Nicht stillt Aphrodite dem schönen Knaben die Wunde,
Die in den zierlichen Leib grausam der Eber geritzt.
Nicht errettet den göttlichen Held die unsterbliche Mutter,
Wann er, am skäischen Tor fallend, sein Schicksal erfüllt.
Aber sie steigt aus dem Meer mit allen Töchtern des Nereus,
Und die Klage hebt an um den verherrlichten Sohn.
Siehe! Da weinen die Götter, es weinen die Göttinnen alle,
Daß das Schöne vergeht, daß das Vollkommene stirbt.
Auch ein Klaglied zu sein im Mund der Geliebten, ist herrlich,
Denn das Gemeine geht klanglos zum Orkus hinab.

Friedrich Schiller
(1759 – 1805)

Nänie

A szépségnek is halnia kell! Ez embert és istent érint,
De nem zavarja a hajthatatlan Zeusznek a lelkét.
Egyszer meglágyította szerelem az árnyvilág urát,
És még a küszöbről zordan visszahívta ajándékát.
Nem csillapítja Aphrodité szép fiának fájdalmát,
Amelyeket a kecses testen a durva kan okozott.
Nem mentette meg isteni hőst a halhatatlan anya,
Mikor az ő sorsa – a szörnyű verembe esvén – betelt.
De tengerből Nereusz minden lánya kiemelkedett,
Siránkozással felemelték a dicsőített fiút.
Nézd! Ott sírnak az istenek, és sírnak az istennők mind,
Hogy a szépség elmúl, hogy meghal minden tökéletesség.
A fájdalmas dal is lehet szeretők szájából csodás,
Mert a titkuk hangtalanul s szépen tér Orkuszhoz alá.

Frühling im Alter 15

Singen die Vöglein im grünen Wald,
Klingen die Bächlein bergunter,
Lockt es den Alten mit Lustgewalt,
Klopfet das Herz ihm so munter:
Denket der Wonnen verschiedenener Lenze,
Denket der Kränze und denket der Tänze,
Fallen auch Tränen herunter.

Singet und klinget! das Heute ist mein,
Heut will ich singen und klingen
Lustig mit spielenden Kindern feldein,
Fröhlich mit fröhlichen Dingen,
Will mir bekränzen die Locken, die greisen:
Bald muß ich hinnen und wandern und reisen,
Wo mir die Vögel nicht singen.

Ernst Moritz Arndt
(1769-1860)

Az idősek tavasza

Zeng a madárka a zöld erdőn,
Csendül alá patakocska,
Csalogatja időst víg erő,
Szívét vígan kopogtatja:
Gondol örömteli, szép tavaszokra,
Gondol táncokra meg a szép lányokra,
Közben a könnyei hullnak.

Csengjen ének! A ma enyém legyen,
Zengnem kell énekem hát ma.
Vígan játszó gyermekek körében,
Szálljon vidáman dalárda.
Fürtöm, az őszt akarom koszorúzni:
Csakhamar mennem kell innen, s búcsúzni,
S ott nekem nem zeng madárka.

Mein Eigentum 16

In seiner Fülle ruhet der Herbsttag nun,
Geläutert ist die Traub und der Hain ist rot
Vom Obst, wenn schon der holden Blüten
Manche der Erde zum Danke fielen.

Und rings im Felde, wo ich den Pfad hinaus,
Den stillen, wandle, ist den Zufriedenen
Ihr Gut gereift und viel der frohen
Mühe gewähret der Reichtum ihnen.

Vom Himmel blicket zu den Geschäftigen
Durch ihre Bäume milde das Licht herab,
Die Freude teilend, denn es wuchs durch
Hände der Menschen allein die Frucht nicht.

Und leuchtest du, o Goldnes, auch mir, und wehst
Auch du mir wieder, Lüftchen, als segnetest
Du eine Freude mir, wie einst, und
Irrst, wie um Glückliche, mir am Busen?

Einst war ichs, doch wie Rosen, vergänglich war
Das fromme Leben, ach! und es mahnen noch,
Die blühend mir geblieben sind, die
Holden Gestirne zu oft mich dessen.

Beglückt, wer, ruhig liebend ein frommes Weib,
Am eignen Herd in rühmlicher Heimat lebt,
Es leuchtet über festem Boden
Schöner dem sicheren Mann sein Himmel.

Denn, wie die Pflanze, wurzelt auf eignum Grund
Sie nicht, verglüht die Seele des Sterblichen,
Der mit dem Tageslichte nur, ein
Armer, auf heiliger Erde wandelt.

A kincsem

Bőségre tekinthet az őszi nap már,
Megérett a szőlő, bokor vöröslík
A gyümölestől, s bájos virágok
Sora a létét köszönve lehullík.

S körben a mezőn, hova ösvény vitt ki
Csendben andalogva, elégedetten
Láthatják az érett termést a gazdák,
Víg fáradozás után vagyonuk nőttét.

Égből sugárzik a szorgoskodókra
Fákon át az áldott, lágy napfény alá,
Öröm forrása közös, hisz bő termés
Csak emberi kéz által soha nem lesz.

És ragyogsz te, aranyló, rám is, és fűjsz
Ismét felém kicsi szellő, megáldva
Engem örömmel, mint egykor, és újra
Érintsz, boldogságot hozva kebelembe?

Boldog voltam egykor én is, de mint rózsák
Szírma lehullík, ez is figyelmeztet,
Mulandó az élet, s amit szeliden
Szerettem, rá csillagfény emlékeztet.

Boldog az, ki nyugodt, szerető nőt bír
Saját otthonában, tisztelt hazában él,
És az ily szilárd talajon álló
Férőira az ég is szebben tekint le.

Mert mint a növény saját talajában
Gyökerezve s fényben él csak, kiég a
Halandó ember lelke is enélkül,
S szánnivalóként téblábol a földön.

Zu mächtig, ach! ihr himmlischen Höhen, zieht
Ihr mich empor, bei Stürmen, am heitern Tag
Fühl ich verzehrend euch im Busen
Wechseln, ihr wandelnden Götterkräfte.

Doch heute laß mich stille den trauten Pfad
Zum Haine gehn, dem golden die Wipfel schmückt
Sein sterbend Laub, und kränzt auch mir die
Stirne, ihr holden Erinnerungen!

Und daß mir auch, zu retten mein sterblich Herz,
Wie andern eine bleibende Stätte sei,
Und heimatlos die Seele mir nicht
Über das Leben hinweg sich sehne,

Sei du, Gesang, mein freundlich Asyl! sei du,
Beglückender! mit sorgender Liebe mir
Gepflegt, der Garten, wo ich, wandelnd
Unter den Blüten, den immerjungen,

In sichrer Einfalt wohne, wenn draußen mir
Mit ihren Wellen allen die mächtige Zeit,
Die Wandelbare, fern rauscht und die
Stillere Sonne mein Wirken fördert.

Ihr segnet gütig über den Sterblichen,
Ihr Himmelskräfte! jedem sein Eigentum,
O segnet meines auch, und daß zu
Frühe die Parze den Traum nicht ende.

Friedrich Hölderlin
(1770-1843)

Roppant égi erők, emeljete ti
Engem fel, viharban, vidám napokon,
Váltogatván ezt isteni erővel,
Vágyom epedve rátok kebelemben.

De ma hagyjatok csöndben az ösvényen
Ligetbe menni, aranylevél díszlik
A hulló falombon, s hadd koszorúzza
Itt homlokom a boldog emlékezés!

S nekem is megóvni érzékeny szívem,
Mint másnak legyen nyugodalmas helyem,
Hol gyakran hontalan lelkem megnyugszik,
S lelje, mire élten át vágyakozott.

S légy, te dalom, kincsem: menedékem! és
Örömem, mit féltő szeretettel
Gondozok, légy kertem, hol andalogva
A virágok között járva ifjul a lelkem,

Biztonságos jámbor lak, s ha kinn engem
Hullámaival ostromol az idő
Váltakozásaival, vagy ha csendesebb
Napok művem születését segítik.

Áldjátok meg kegyesen a halandót
Ti égi erők, mindent, ami érték,
S óh, áldjátok meg az én kincsemet is,
Hogy dalom ne érjen túl kora végét.

Hälfte des Lebens 17

Mit gelben Birnen hängen
Und voll mit wilden Rosen
Das Land in den See,
Ihr holden Schwäne,
Und trunken von Küssen
Tunkt ihr das Haupt
Ins heilignüchterne Wasser.

Weh mir, wo nehm ich, wenn
Es Winter ist, die Blumen, und wo
Den Sonnenschein,
Und Schatten der Erde?
Die Mauern stehn
Sprachlos und kalt, im Winde
Klirren die Fahnen.

Friedrich Hölderlin
(1770-1843)

Éltem delelőjén A)

Alant tükröződik a
Tóban sárga körtékkal,
Rózsákkal a táj.
Szép, büszke hattyúk,
Csóktól ittasultak,
Hűtsétek főtök
Bölcsességnek szent vizében!

Félek, mert hol várnak,
Ha jön tél, virágok engem, s hol
Érhet napfény
Vagy hús árny, s hogy élek?
Hideg közönnyel
Állnak a falak, szélben
Fémzászló zörren.

Éltem delelőjén B)

Ringva, lent tükröződik
Tóban sárga körtékkal,
Rózsákkal a táj.
Szép, büszke hattyúk,
Csóktól ittasultak,
Hűtsétek főtök
Bölcsességnek szent vizében!

Félek, mert hol várnak
Engem szép virágok, tél ha jó,
Fénye Napnak,
Fáknak hűvös árnya lesz-e?
Jéghideg szótlán
Állnak várfalak, szélben
Zörren fémkakas.

Die Welt war mir zuwider... 18

Die Welt war mir zuwider
Die Berge lagen auf mir
Der Himmel war mir zu nieder
Ich sehnte mich nach dir, nach dir,
O lieb Mädel wie schlecht bist du!

Ich trieb wohl durch die Gassen
Zwei lange Jahre mich
An den Ecken muß ich passen
Und harren nur auf dich, auf dich.
O lieb Mädel wie schlecht bist du!

Und alle Liebeswunden
Die brachen auf in mir
Als ich dich endlich gefunden
Ich lebt und starb in dir, in dir!
O lieb Mädel wie schlecht bist du!

Ich hab vor deiner Türe
Die hellgestirnte Nacht,
Daß dich mein Lieben rühre
Oft liebeskrank durchwacht.
O lieb Mädel wie schlecht bist du!

Ich ging nicht zu dem Feste
Trank nicht den edlen Wein
Ertrug den Spott der Gäste
Um nur bei dir zu sein.
O lieb Mädel wie schlecht bist du!

A világ velem jól elbánt...

A világ velem jól elbánt,
Hegy súlya nyomja vállam,
Az ég se föl, a mélybe ránt,
Hogy vágytam rád, hogy vágytam,
Te kedves, ámde céda lány!

Hogy róttam én a sok utcát,
Két hosszú évig jártam,
Ha fűjt is szél a sarkoknál,
Csak mindig terád vártam.
Te kedves, ámde céda lány!

Szerelmemnek minden sebét
Feltépted bennem folyton,
Hogy végre megleltelek én,
Csak érted halok, bomlok!
Te kedves, ámde céda lány!

Töltöttem ajtaidnál kint
Sok éjet csillagfényben,
Talán szerelmem megérint,
Mí, látod, beteggé tesz.
Te kedves, ámde céda lány!

Kerültem ünnepséget, bált,
Nem ittam cimborákkal,
Eltértem vendégek gúnyát,
Csak ott lehessek nálad.
Te kedves, ámde céda lány!

Bin zitternd zu dir gekommen
Als wärst du ein Jungfräulein,
Hab dich in Arm genommen
Als wärst du mein allein, allein.
O lieb Mädel wie schlecht bist du!

Wie schlecht du sonst gewesen
Vergaß ich liebend in mir
Und all dein elendes Wesen
Vergab ich herzlich dir ach dir,
O lieb Mädel, wie schlecht bist du!

Als du mir nackt gegeben
Zur Nacht den kühlen Trank
Vergiftetest du mein Leben,
Da war meine Seele so krank so krank
O lieb Mädel, wie schlecht bist du!

Bergab bin ich gegangen
Mit dir zu jeder Stund,
Hab fest an dir gehangen
Und ging mit dir zu Grund.
O lieb Mädel, wie schlecht bist du!

Es hat sich an der Wunde
Die Schlange fest gesaugt
Hat mit dem giftgen Munde
Den Tod in mich gehaucht.
O lieb Mädel, wie schlecht bist du!

Und ach in all den Peinen
War ich nur gut und treu
Daß ich mich nannt den Deinen
Ich nimmermehr bereu, bereu
O lieb Mädel wie schlecht bist du!

Clemens Brentano
(1778-1842)

Reszketve jöttem tehozzád,
Talán vagy szűzleányka,
Karommal úgy fogtalak át,
Mintha csak én bírnálak.
Te kedves, ámde céda lány!

Különben voltál bármi rossz,
Ez mind ment feledésbe,
A lényed bár alávaló,
Megbocsát szívem néked,
Te kedves, ámde céda lány!

A tested adtad, a pucért,
Meg hűs italt az éjben,
Mivel engem megmérgeztél,
Csak sír bennem a lélek,
Te kedves, ámde céda lány!

Lejtőn csak lefelé mentünk,
Sok számos órán véled,
Mert erős volt kötelékünk,
Így tettél tönkre végleg.
Te kedves, ámde céda lány!

Sebemre szorosan tapadt
A kígyódnak a nyelve,
A mérgezett száj ez alatt
Halált belém lehelte.
Te kedves, ámde céda lány!

De bármily szenvedés sújtott,
Csupa hűség s jó voltam,
S hogy szívem érted dobogott,
Nem bánom én meg soha.
Te kedves, ámde céda lány!

Winter. 19

In den jungen Tagen
Hatt' ich frischen Mut,
In der Sonne Strahlen
War ich stark und gut.

Liebe, Lebenswogen,
Sterne, Blumenlust!
Wie so stark die Sehnen!
Wie so voll die Brust!

Und es ist zerronnen,
Was ein Traum nur war;
Winter ist gekommen,
Bleichend mir das Haar.

Bin so alt geworden,
Alt und schwach und blind,
Ach! verweht das Leben,
Wie ein Nebelwind!

Adelbert von Chamisso
(1781-1838)

Tél

Ifjú napjaimban
Merszem egyre nőtt.
Fényes napsugárban
Voltam jó s erős.

Életkedv, szerelem,
Csillag, kedv, virág!
Mély, nagy gerjedelem!
Keblem tölti vágy!

Mindez szertefoszlik,
Álom volt csupán,
Tél, fagy megérkezik,
Ősz haj, halovány.

Testem, lelkem vén lett,
Gyenge, vak, ki fél.
Ködként száll az élet,
Ha fúj téli szél!

Wünschelrute 20

Schläft ein Lied in allen Dingen,
Die da träumen fort und fort,
Und die Welt hebt an zu singen,
Triffst du nur das Zauberwort.

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Varázsvessző

Mindenben alszik egy ének,
Álmod' benne, mint parázs,
Dolgokban dal csak úgy ébred,
Lelsz hozzá szót, mi varázs.

Im Walde 21

Es zog eine Hochzeit den Berg entlang,
Ich hörte die Vögel schlagen,
Da blitzten viel Reiter, das Waldhorn klang,
Das war ein lustiges Jagen!

Und eh ichs gedacht, war alles verhallt,
Die Nacht bedecket die Runde,
Nur von den Bergen noch rauschet der Wald
Und mich schauert im Herzensgrunde.

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Az erdőben

Ünnepi kedv járt a hegy mentén,
Fújta dalát a madárka,
Lovas cikázás, vadászkürt zengés,
Így volt vidám e vadászat!

Én azt gondoltam, mind e szép elszáll,
Béfedi éj a vidéket,
Bár hegyen erdő zúgva még őrt áll,
Megborzong a szívem mélyen.

Der Abend 22

Schweigt der Menschen laute Lust:
Rauscht die Erde wie in Träumen
Wunderbar mit allen Bäumen,
Was dem Herzen kaum bewußt,
Alte Zeiten, linde Trauer,
Und es schweifen leise Schauer
Wetterleuchtend durch die Brust.

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Az este

Jókedv hallgat ez estén:
Ring a föld, éjt, álmat várva,
Jár csodás táncot a fákkal,
Kél - szív is alig sejtven -
Régi idők halk bánata,
S borzongások villámlanak,
Járnak át ember keblén.

Mondnacht 23

Es war, als hätt der Himmel
Die Erde still geküßt,
Daß sie im Blütenschimmer
Von ihm nun träumen müßt.

Die Luft ging durch die Felder,
Die Ähren wogten sacht,
Es rauschten leis die Wälder,
So sternklar war die Nacht.

Und meine Seele spannte
Weit ihre Flügel aus,
Flog durch die stillen Lande,
Als flöge sie nach Haus.

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Holdfényes éj

A holdfényes ég egyszer
Földre esőket dobott,
Virágok fénylő kelyhe
Ilyenről álmodott.

Szellő járt a mezőkön,
Kalászt ringatta szél,
Halkan susog erdőkben,
Hisz fényes volt az éj.

S feszítve lelkem széjjel
Szélesre a szárnyát,
Úgy leng át a vidéken,
Mint ki hazatalált.

Der letzte Gruß 24

Ich kam vom Walde hernieder,
Da stand noch das alte Haus,
mein Liebchen, sie schaute wieder
Wie sonst zum Fenster hinaus.

Sie hat einen andern genommen,
Ich war draußen in Schlacht und Sieg,
Nun ist alles anders gekommen,
Ich wollt', es wär' wieder erst Krieg.

Am Wege dort spielte ihr Kindlein,
Das glich ihr recht auf ein Haar,
Ich küßt's auf sein rotes Mündlein:
"Gott segne dich immer dar!"

Sie aber schaute erschrocken
Noch lange Zeit nach mir hin,
Und schüttelte sinnend die Locken,
Und wußte nicht wer ich bin.

Da droben hoch stand ich am Baume,
Da rauschten die Wälder so sacht,
Mein Waldhorn, das klang wie im Traume
Hinüber die ganze Nacht.

Und als die Vögelein sangen
Frühmorgens, sie weinte so sehr,
Ich aber war weit schon gegangen,
Nun sieht sie mich nimmermehr!

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Az utolsó üdvözlét

Amint erdőből kiléptem,
Ott álltam a régi háznál,
Véltem, kedvesem tekintete
Rám – mint régen – ablakán át.

Ő egy más szívét elfogadta,
Én ott jártam, hol csata dúlt,
Győztesen, távol, - s most elhagyva
Vágyom az új háborút.

Út mentén játszott kicsi lánya,
Másolva anyja haját,
Csókot dobtam pici szájra:
„Úr áldjon, csalfa leány!”

Nézett tündérkém hökkenve,
Hosszasan utánam még,
Ingatva kis fejét töprengve,
Nem tudta, ki vagyok én.

Majd ott fenn a fáknál megálltam,
Susog a levél mesésen,
Vadászkürtszóm repíti vágyam,
S száll szerteszét az éjben.

Mikor szólt rigó reggel,
Még értem hullatta könnyét,
Én búsan már messze mentem,
S nem látott sohatöbbé.

Sehnsucht 25

Es schienen so golden die Sterne,
am Fenster ich einsam stand
und hörte aus weiter Ferne
ein Posthorn im stillen Land.
Das Herz mir im Leibe entbrennte,
da hab' ich mir heimlich gedacht:
Ach, wer da mitreisen könnte
in der prächtigen Sommernacht!

Zwei junge Gesellen gingen
vorüber am Bergeshang,
ich hörte im Wandern sie singen
die stille Gegend entlang:
Von schwindelnden Felsenschluchten,
wo die Wälder rauschen so sacht,
von Quellen, die von den Klüften
sich stürzen in Waldesnacht.

Sie sangen von Marmorbildern,
von Gärten, die überm Gestein
in dämmernden Lauben verwildern,
Palästen im Mondenschein,
wo die Mädchen am Fenster lauschen,
wann der Lauten Klang erwacht,
und die Brunnen verschlafen rauschen
in der prächtigen Sommernacht. -

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Vágyakozás

Fent ragyogtak arany csillagok,
Ablakban álltam, magány
A társam, s távol, hallom,
Postakürt szól csenden át.
Szívem keblemben felizzá,
Titokban eltűnődtem én:
Óh, velem vaj'n ki utazna,
Hisz oly csodás e nyári éj!

Ment két fiatal legényke
Ott fent a hegyoldalán,
Hallom mint száll víg vándorének
Végig a csendes tájon át:
Szól dal szédítő magasról,
Hol erdő sűg gyengéd mesét,
Sziklából kitört forrásról,
Mi felferi az éj csendjét.

Márványszobrokról is zengtek,
Sziklás kertekről, hol a növény
Indái követ átszóttek,
S palotákra süt holdfény,
Hol lányok ablakból fülelnek,
Ha hallják lant lágy szavát,
És kutak álmosan merengnek
E csodaszép nyáréjszakán.

Der verspätete Wanderer 26

Wo aber werd ich sein im künftgen Lenze?
So frug ich sonst wohl, wenn beim Hüteschwingen
Ins Tal wir ließen unser Lied erklingen,
Denn jeder Wipfel bot mir frische Kränze.

Ich wußte nur, daß rings der Frühling glänze,
Daß nach dem Meer die Ströme leuchtend gingen,
Vom fernen Wunderland die Vögel singen,
Da hatt das Morgenrot noch keine Grenze.

Jetzt aber wirds schon Abend, alle Lieben
Sind wandermüde längst zurückgeblieben,
Die Nachtluft rauscht durch meine welken Kränze,

Und heimwärts rufen mich die Abendglocken,
Und in der Einsamkeit frag ich erschrocken:
Wo werde ich wohl sein im künftgen Lenze?

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Az elfáradt vándor

De hol leszek én már jövő tavasszal?
Ezt kértem, ha feldobva kalapunkat
A völgyben elzengtük dalainkat,
S sok domb ékes volt virágkoszorúval.

Csak azt láttam, hogy körben tavasz ragyog,
Hogy tengerbe vizek csillanva mennek,
Csodás térükön madarak dalt zengnek,
S nem tűnt fel még láthatáron az alkony.

De már az est leszállt, sok kedves - öreg
Lett már - elmaradt, utamon nem követ.
Az éj hervadt koszorúmon átrohan.

Hazafelé hívnak esti harangok,
S magányban rémülten kértem magamtól,
Vaj'n hol leszek én már jövő tavasszal?

Abschied 27

O Täler weit, o Höhen,
O schöner, grüner Wald,
Du meiner Lust und Wehen
Andächtger Aufenthalt!
Da draußen, stets betrogen,
Saust die geschäftige Welt,
Schlag noch einmal die Bogen
Um mich, du grünes Zelt!

Wenn es beginnt zu tagen,
Die Erde dampft und blinkt,
Die Vögel lustig schlagen,
Daß dir dein Herz erklingt:
Da mag vergehn, verwehen
Das trübe Erdenleid,
Da sollst du auferstehen
In junger Herrlichkeit!

Da steht im Wald geschrieben
Ein stilles, ernstes Wort
Von rechtem Tun und Lieben,
Und was des Menschen Hort.
Ich habe treu gelesen
Die Worte, schlicht und wahr,
Und durch mein ganzes Wesen
Wards unaussprechlich klar.

Bald werd ich dich verlassen,
Fremd in der Fremde gehn,
Auf buntbewegten Gassen
Des Lebens Schauspiel sehn;
Und mitten in dem Leben
Wird deines Ernsts Gewalt
Mich Einsamen erheben,
So wird mein Herz nicht alt.

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Búcsúzás

Óh, messzi csúcsok, völgyek,
Erdők, zöld lombú fák,
A kín és öröm helye,
Itt vár ábrándozás.
Ott kint folyvást felel,
Nyüzsög, ad-vesz a világ,
Borítsad te még egyszer
Zöld lepledet reám!

Ha majd ébreszt virradat,
S párán győz csillogás,
Madarak vígan szólnak,
S szíven üt e zsongás:
Szinte szállva feledem
A földi kínlódást,
Itt majd átélhetem
Ifjú feltámadást.

Itt látok erdőben írva
Egy csendes, komoly szót,
Szeretet ő, igaz
Nagy kincs, s embernek jó.
Ezt bezártam magamba,
E szó igaz, szerény,
És él egész valómban,
Leírni bár nehéz.

El kell hagyjalak téged,
Az idegen utcák
Nyüzsgése biz' nem élet,
Csupán színház, nem más;
De sorsom sűrűjében
Erdő te szavad hív,
Magányomból fölemel,
S ifjú lesz így e szív.

Der Poet 28

Bin ich fern ihr: schau ich nieder
Träumend in die Täler hier,
Ach, ersinn ich tausend Lieder,
Singt mein ganzes Herz von ihr.
Doch was hilft die Gunst der Musen,
Daß die Welt mich Dichter nennt?
Keiner fragt, wie mir im Busen
Sorge tief und Sehnsucht brennt.

Ja, darf ich bei Liebchen weilen:
Fühl ich froh der Stunden Schwall
Wohl melodischer enteilen
Als der schönste Silbenfall,
Will ich singen, Lippen neigen
Sich auf mich und leiden's nicht,
Und wie gerne mag ich schweigen,
Wird mein Leben zum Gedicht!

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

A poeta

Távol tőle: nézek mélyen
Álmodón völgyekre itt,
Költött daloknak ezrével
Róla zengedez e szív.
Tán segít múzsám kegyével,
S hogy költőnek tart világ?
Ám nem kérdik, hogy szívemben
Mélyen miért ég a vágy.

És időzve kedvesemmel:
Érzem óra mily vidám,
Lágy dalokkal nem sietve,
Szebb ez, mint szóáradás,
Dalra akarok fakadni,
Ajka csókol, nincs remény,
Így mily jó is elhallgatni,
S életem lesz költemény!

Im Alter 29

Wie wird nun alles so stille wieder!
So war mir's oft in der Kinderzeit,
Die Bäche gehen rauschend nieder
Durch die dämmernde Einsamkeit,
Kaum noch hört man einen Hirten singen,
Aus allen Dörfern, Schluchten, weit
Die Abendglocken herüberklingen,
Versunken nun mit Lust und Leid
Die Täler, die noch einmal blitzen,
Nur hinter dem stillen Walde weit
Noch Abendröte an den Bergesspitzen,
Wie Morgenrot der Ewigkeit.

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Öregségben

Már megint csendes lesz ismét minden!
Mint gyakran kisgyermek koromban,
patakok alá sűgva mennek,
át a merengő magányban,
hallhatod énekelni a pásztort
falvakból, szorosból távol
estharangszót, mit lég onnan áthoz,
ám elült kedv s bánat már most,
még csillannak a kedves völgyek,
erdők mögött, messzeségben,
csúcsokon vöröslík a naplemente,
örök élet hajnalfénye.

Das Alter 30

Hoch mit den Wolken geht der Vögel Reise,
Die Erde schläfert, kaum noch Asten prangen,
Verstumt die Lieder, die so fröhlich klangen,
Und trüber Winter deckt die weiten Kreise.

Die Wanduhr pickt, im Zimmer singet leise
Waldvöglein noch, so du im Herbst gefangen.
Ein Bilderbuch scheint alles, was vergangen,
Du blätterst drin, geschützt vor Sturm und Eise.

So mild ist oft das Alter mir erschienen:
Wart nur, bald taut es von den Dächern wieder
Und über Nacht hat sich die Luft gewendet.

Ans Fenster klopft ein Bot' mit frohen Mienen,
Du trittst erstaunt heraus – und kehrst nicht wieder,
Denn endlich kommt der Lenz, der nimmer endet.

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788-1857)

Az öregkor

Fent a felhőkkel kél útra madárhad,
Altat a Föld, sápad rózsza a kertben,
Némulnak dalok, mik vidáman zengtek.
Tél szele hóval fed távoli tájat.

Csendben falióra üt a szobában
Erdei madárdalt, az ősz így fog meg.
Képeskönyvben látod mind, mik letűntek,
Míg lapozol, táj fagyban, szél cibálja.

Gyakran ily szelídnek tűn az öregkor:
Várj csak, jég immár tetőn olvad újra,
S éjjel megfordul a szél is a légben.

Koppan hírnök víg arccal ablakodon,
Lépsz ki csodálva - s nem térsz vissza újra,
Mert végre jó tavasz, mi nem ér véget.

Liebst du um Schönheit 31

Liebst du um Schönheit,
O nicht mich liebe!
Liebe die Sonne,
Sie trägt ein goldnes Haar.

Liebst du um Jugend,
O nicht mich liebe!
Liebe den Frühling,
Der jung ist jedes Jahr.

Liebst du um Schätze,
O nicht mich liebe!
Liebe die Meerfrau,
Sie hat viel Perlen klar.

Liebst du um Liebe,
O ja, mich liebe!
Liebe mich immer,
Dich lieb' ich immerdar

Friedrich Rückert
(1788-1866)

Vágyod a szépet

Vágyod a szépet,
Ne szeress engem!
Tűz a Nap, szeresd,
Hajában arany fény!

Ifjúkort vágyod,
Ne szeress engem!
Szép tavaszt szeresd,
Újul ekkor az év!

Kincsekre vágyol,
Ne szeress engem!
Tán sellőt szeress,
Nézd sok fényes gyöngyét!

Vágyol szeretni:
Hát szeress engem!
És szeress mindig,
S én szeretlek örökké!

Glücklich, glücklich nenn ich den 32

Glücklich, glücklich nenn ich den,
Dem des Daseins letzte Stunde
Schlägt in seiner Kinder Mitte.
Solches Scheiden heißt nicht Sterben;
Denn er lebt im Angedenken,
Lebt in seines Wirkens Früchten,
Lebt in seiner Kinder Taten,
Lebt in seiner Enkel Mund.

Franz Grillparzer
(1791-1872)

Boldognak tartom én azt

Boldognak tartom én azt,
kit végső órája létnek
ér gyermekei körében.
Vélnéd e válást halálnak?
Él tovább emlékezetben,
él munkája sikerében,
él gyermekei tettében,
él unokái száján.

Der Lindenbaum 33

Am Brunnen vor dem Tore
Da steht ein Lindenbaum:
Ich träumt in seinem Schatten
So manchen süßen Traum.

Ich schnitt in seine Rinde
So manches liebe Wort;
Es zog in Freud und Leide
Zu ihm mich immerfort.

Ich muß auch heute wandern
Vorbei in tiefer Nacht,
Da hab ich noch im Dunkel
Die Augen zugemacht.

Und seine Zweige rauschten,
Als riefen sie mir zu:
»Komm her zu mir, Geselle,
Hier findest du deine Ruh!«

Die kalten Winde bliesen
Mir grad ins Angesicht,
Der Hut flog mir vom Kopfe,
Ich wendete mich nicht.

Nun bin ich manche Stunde
Entfernt von jenem Ort,
Und immer hör ich's rauschen:
Du fändest Ruhe dort!

Wilhelm Müller
(1794-1827)

A hársfa

A kútnál, túl kapunkon,
Egy öreg hársfa áll,
Árnya alatt, ha nyugszom,
Az édes álom vár.

Bevéstem a kérgébe,
Sok szép, szerelmes szót,
S vidám vagy bús az életem,
Oda csalogatott.

Ma is kell vándorolnom,
Az éjszakákon át,
Sötétben, vándorúton
Csukódik szempillám.

Az ágak egyre zúgtak,
Üzenték azt felém:
> Legény, jöjj hozzám újra,
Hisz nyugtod itt leled! <

Sapkám vihar sodorta,
- A szél arcomba fújt, -
De érte nem futottam,
Hisz hív a vándorút.

Eljöttem vándorútra,
Onnan, hol hársfa él,
De hallom, most is zúgja:
Nyugalmat itt lelnél!

Wie rafft' ich mich auf in der Nacht,
in der Nacht...34

Wie rafft' ich mich auf in der Nacht, in der Nacht,
Und fühlte mich fürder gezogen,
Die Gassen verließ ich, vom Wächter bewacht,
Durchwandelte sacht
In der Nacht, in der Nacht,
Das Tor mit dem gotischen Bogen.

Der Mühlbach rauschte durch felsigen Schacht,
Ich lehnte mich über die Brücke,
Tief unter mir nahm ich der Wogen in acht,
Die wallten so sacht
In der Nacht, in der Nacht,
Doch wallte nicht eine zurücke.

Es drehte sich oben, unzählig entfacht,
Melodischer Wandel der Sterne,
Mit ihnen der Mond in beruhigter Pracht,
Sie funkelten sacht
In der Nacht, in der Nacht,
Durch täuschend entlegene Ferne.

Ich blickte hinauf in der Nacht, in der Nacht,
Ich blickte hinunter aufs neue:
O wehe, wie hast du die Tage verbracht!
Nun stille du sacht
In der Nacht, in der Nacht,
Im pochenden Herzen die Reue!

August von Platen
(1796-1835)

Amint szabadultam az éjben,
az éjben...

Amint szabadultam éjben, az éjben,
Osontam, félszt tovább éreztem,
Kerültem utat, miket örök néznek,
Lopózva léptem,
Az éjben, az éjben,
S az íves gót kapun kimentem.

Malompatak zúg le szikla medrében,
Figyeltem, hídnak döntve testem,
S néztem, tajtékzó hullámok hogy térnek,
Zuhannak mélybe,
Az éjben, az éjben,
De eddig vissza nem folyt egy sem.

Odafent alig mozdul a sok ékes
Csillag melódiát idézve,
Velük Hold pompázik az égen,
S üzen gyengéden,
Az éjben, az éjben,
Sok csodának távoli fénye.

Tekintettem égre éjben, az éjben,
Lenéztem, s újnak tűnt itt minden:
Mily kín, hogy napjaim hasztalan éltem!
Tompítsd gyengéden,
Az éjben, az éjben,
A bút s mind, mi fáj a szívedben!

Im Grase 35

Süße Ruh', süßer Taumel im Gras,
Von des Krautes Arom umhaucht,
Tiefe Flut, tief, tieftrunkne Flut,
Wenn die Wolk' am Azure verraucht,
Wenn aufs müde, schwimmende Haupt
Süßes Lachen gaukelt herab,
Liebe Stimme säuselt, und träuft
Wie die Lindenblüt' auf ein Grab.

Wenn im Busen die Toten dann,
Jede Leiche sich streckt und regt,
Leise, leise den Odem zieht,
Die geschlossne Wimper bewegt,
Tote Lieb', tote Lust, tote Zeit,
All die Schätze, im Schutt verwühlt,
Sich berühren mit schüchternem Klang
Gleich den Glöckchen, vom Winde umspielt.

Stunden, flüchtiger ihr als der Kuß
Eines Strahls auf den trauernden See,
Als des ziehenden Vogels Lied,
Das mir niederperlt aus der Höh',
Als des schillernden Käfers Blitz,
Wenn den Sonnenpfad er durchheilt,
Als der heiße Druck einer Hand,
Die zum letzten Male verweilt.

Dennoch, Himmel, immer mir nur,
Dieses eine nur: für das Lied
Jedes freien Vogels im Blau
Eine Seele, die mit ihm zieht,
Nur für jeden kärglichen Strahl
Meinen farbigschillernden Saum,
Jeder warmen Hand meinen Druck,
Und für jedes Glück meinen Traum.

Annette von Droste-Hülshoff
(1797-1848)

A füben

Édes nyugalom a füben,
Vadvirágok illatának
Részegítő áradása,
Ha felhő az égen oszlik,
Ott fáradt, elpihenő főm
Édes nevetés fedi be,
Kedves hangok susogása,
S mint hársvirág hull a sírra.

Ha keblemben halottaim
Mindegyike ébred, mozdul,
Halkan mind lehelni kezd,
S ő zárt ajkuk mozogni fog,
Rég halott kedvesek s idők,
Minden mi kincs sírből kitör,
Megérint tétova csengés,
Mint harang hangzása szélben.

Száguldtok órák, mint sugár
Csókja a gyászoló tavon,
Vonuló madár éneke
Rám hull gyöngyként a magasból,
Fényes bogárka villanás,
Mint átkelnek napösvényen,
Forró szorítása kéznek,
Mit utoljára érinthetsz.

Mégis, óh, Uram, nekem csak
Azt az egyet, szabad madár
Énekét add meg, mely a kék
Egekbe felviszi lelkem.
S bár halvány a reménysugár,
Ámde sok színben csillámlik;
Add, meleg kézfogásoktól
Örömteli legyen álmom.

Loreley 36

Ich weiß nicht, was soll es bedeuten,
Daß ich so traurig bin;
Ein Märchen aus alten Zeiten,
Das kommt mir nicht aus dem Sinn.

Die Luft ist kühl und es dunkelt,
Und ruhig fließt der Rhein;
Der Gipfel des Berges funkelt
Im Abendsonnenschein.

Die schönste Jungfrau sitzet
Dort oben wunderbar,
Ihr goldnes Geschmeide blitzet,
Sie kämmt ihr goldnes Haar.

Sie kämmt es mit goldnem Kamme,
Und singt ein Lied dabei;
Das hat eine wundersame,
Gewaltige Melodey.

Den Schiffer, im kleinen Schiffe,
Ergreift es mit wildem Weh;
Er schaut nicht die Felsenriffe,
Er schaut nur hinauf in die Höh'.

Ich glaube, die Wellen verschlingen
Am Ende Schiffer und Kahn;
Und das hat mit ihrem Singen
Die Loreley getan.

Heinrich Heine
(1797-1856)

Loreley

Csak tudnám okát, mi végre
Lettem ily bánatos,
Hogy régi idők regéje
Fejemben itt zakatol.

Már szürkült, a hűvös légben
A Rajna halkán siklott,
Hegycsúcsok távoli kékje
Esti fényben izzott.

A legszebb szűzleány ült ott
Fenn, a lénye varázs,
Arany ékszere csillámlott,
Mint fésülte szőke haját.

Járt keze fésűjével, közben
Csodás dalt énekelt,
Mely bírt varázssos erővel,
És ettől minden szép lett.

Hajós kis csónakjában
Lányért vad vágyat érzett,
Nem figyelt már a sziklákra,
Csak fel hegyre, lányra nézett.

Hullám vízbe lehúzta mélyre
Csónakot és hajósát,
Ezt tette büv' énekével
Lorelei, szép szűzlány.

Weltlauf 37

Hat man viel, so wird man bald
Noch viel mehr dazu bekommen.
Wer nur wenig hat, dem wird
Auch das wenige genommen.

Wenn du aber gar nichts hast,
Ach, so lasse dich begraben -
Denn ein Recht zum Leben, Lump,
Haben nur die etwas haben.

Heinrich Heine
(1797-1856)

A világ folyása

Ki sokat bír, úgy hamar
Fog még többet megszerezni.
Kinek kevés vagyona
Van, el fogják azt is venni.

De ha semmid sincs neked,
Óh, temettesd hát el magad -
Létjoga annak lehet,
Te balek, ha valamid van.

Das Fräulein stand am Meere 38

Das Fräulein stand am Meere
und seufzte lang und bang,
es rührte sie so sehre
der Sonnenuntergang.

Mein Fräulein ! sein Sie munter,
das ist ein altes Stück,
hier vorne geht sie unter
und kehrt von hinten zurück.

Heinrich Heine
(1797-1856)

Tengernél állt a lányka

Tengernél állt a lányka,
sóhajtva elmereng,
lelkét mélyen megrázta,
amint a nap lement.

De legyen víg, leányka,
ismert úgy, bút nem ér,
ne bántsa, itt leszállt ma,
holnap ott visszatér.

Der Herbstwind rüttelt die Bäume 39

Der Herbstwind rüttelt die Bäume,
Die Nacht ist feucht und kalt;
Gehüllt im grauen Mantel,
Reite ich einsam im Wald.

Und wie ich reite, so reiten
Mir die Gedanken voraus;
Sie tragen mich leicht und luftig
Nach meiner Liebsten Haus.

Die Hunde bellen, die Diener
Erscheinen mit Kerzengeflirr;
Die Wendeltreppe stürm ich
Hinauf mit Sporengeklirr.

Im leuchtenden Teppichgemache,
Da ist es so duftig und warm,
Da harret meiner die Holde -
Ich fliege in ihren Arm.

Es säuselt der Wind in den Blättern,
Es spricht der Eichenbaum:
Was willst du, törichter Reiter,
Mit deinem törichten Traum?

Heinrich Heine
(1797-1856)

Őszi szél rázza a fákat

Őszi szél rázza a fákat,
Nyirkos, hideg az éj;
Erdőn szürke kabátban
Magam lovaglok én.

Lelkemből előtolulnak
Vágyaim és a remény;
S légben könnyen visznek, húznak
Rózsám háza felé.

A kutya ugat, szolga hoz
Gyertyákat, serceg a faggyú,
A lépcsőn felrohanok,
Élesen peng sarkantyúm.

A szőnyeges, pompás szobában,
Mely illatos, mint a virág,
Repülök kincsem karjába,
Ki engem régóta vár.

Levelek a szélben susognak,
S szólnak bölcsen a fák:
Miről álmodsz balga lovas,
Te? Délibáb az a vágy!

Der Abgekühlte 40

Und ist man tot, so muß man lang
Im Grabe liegen; ich bin bang,
Ja, ich bin bang, das Auferstehen
Wird nicht so schnell vonstatten gehen.

Noch einmal, eh' mein Lebenslicht
Erlöschet, eh' mein Herze bricht -
Noch einmal möcht ich vor dem Sterben
Um Frauenhuld beseligt werben.

Und eine Blonde muß es sein,
Mit Augen sanft wie Mondenschein -
Denn schlecht bekommen mir am Ende
Die wild brünetten Sonnenbrände.

Das junge Volk voll Lebenskraft
Will den Tumult der Leidenschaft,
Das ist ein Rasen, Schwören, Poltern
Und wechselseit'ges Seelenfoltern!

Unjung und nicht mehr ganz gesund,
Wie ich es bin zu dieser Stund',
Möcht ich noch einmal lieben, schwärmen
Und glücklich sein - doch ohne Lärmen.

Heinrich Heine
(1797-1856)

A lecsillapodott

Ha ember meghal, hosszan kell
A sírban feküdnie lent,
Mert feltámadás - bár reméled,
Pajtás - egyhamar nem megy végbe.

De életemben egyszer még,
Mielőtt a szívem elég -
Szeretném a halálom előtt,
Rajongva megölelni a nőt.

Egy gyönyörűséges szökét,
Szeme szelid, mint a holdfény -
Nehogy egy naptüzes menyecske
Pecsenyére égesse testem!

Életerős az ifjú nép,
Mit akar: tömény szenvedély,
Vígság, esküvő meg nászi ágy,
Kölcsönös játékban kínzó vágy!

Kitől messze már egészség,
Nem ifjú, s elfáradt, mit kér?
Úgy vágyom még egyszer szeretni,
Idillben boldoggá születni.

Erklärung 41

Herangedämmert kam der Abend,
Wilder toste die Flut,
Und ich saß am Strand, und schaute zu
Dem weißen Tanz der Wellen,
Und meine Brust schwoll auf wie das Meer,
Und sehnend ergriff mich ein tiefes Heimweh
Nach dir, du holdes Bild,
Das überall mich umschwebt,
Und überall mich ruft,
Überall, überall,
Im Sausen des Windes, im Brausen des Meeres,
Und im Seufzen der eigenen Brust.
Mit leichtem Rohr schrieb ich in den Sand:
"Agnes, ich liebe dich!"
Doch böse Wellen ergossen sich
Über das süße Bekenntnis
Und löschten es aus.
Zerbrechliches Rohr, zerstiebender Sand,
Zerfließende Wellen, euch traue ich nicht mehr!
Der Himmel wird dunkler, mein Herz wird wilder,
Und mit starker Hand, aus Norwegs Wäldern,
reiß ich die höchste Tanne,
Und tauche sie ein
In des Ätnas glühenden Schlund, und mit solcher
Feuergetränkten Riesenfeder
Schreib ich an die dunkle Himmelsdecke:
"Agnes, ich liebe dich!"
Jedwede Nacht lodert alsdann
Dort oben die ewige Flammenschrift,
Und alle nachwachsenden Enkelgeschlechter
Lesen jauchzend die Himmelsworte:
"Agnes, ich liebe dich!"

Heinrich Heine
(1797-1856)

Szerelmi vallomás

Az est észrevétlen zuhant rám,
Zúgva jött a dagály,
Ott álltam a víznél, s bámultam
A fodros hullámokat.
A keblem, mint az óceán, dagadt,
S vasmarkával erős vágyakozás elragadt
Utánad szép alak,
Ki körüllebegsz mindenhol,
Mindenütt nekem szólsz,
Mindenben, mindenhol:
Szélsusogásban, tenger mély morájában
S lelkeim fájdalmas sóhajában.
Homokba karcoltam ő nevét:
„ Ágnes, szeretlek én! ”
Közömbös hullámok nyargaltak
Át szívem szép üzenetén,
S nyoma sem maradt.
Alaktalan homok, és gyenge nád,
Szétfolyó hullámok, nem hiszek nektek már!
Sötétebb az ég, szívem merésszé vált,
S erős kézzel a norvég erdőkből
Tépek egy nagy fenyőt,
Majd megforgatom
Etna tüzes aknájában őt, s e lángolóval,
E fénylő óriási tollal
Írom a szurok sötét égboltra:
„ Ágnes, szeretlek én! ”
Éjszakánként ott fent lobog az
Áldott neve örökké, magasan,
És betűzheti lassan minden nemzedék
Az égről szívem szép üzenetét:
„ Ágnes, szeretlek én! ”

So sei gegrüsst viel tausendmal 42

So sei begrüßt viel tausendmal,
holder, holder Frühling!
Willkommen hier in unserm Tal,
holder, holder Frühling!
Holder Frühling, überall
grüßen wir dich froh mit Sang und Schall,
mit Sang und Schall.

Du kommst, und froh ist alle Welt,
holder, holder Frühling!
Es freut sich Wiese, Wald und Feld,
holder, holder Frühling!
Jubel tönt dir überall,
dich begrüßet Lerch und Nachtigall,
und Nachtigall.

Hoffmann von Fallersleben
(1798-1874)

A tavasz üdvözlése

Oh, halld ezrek üdv kórusát,
szép tavasz, virágos!
Mi völgyünk itt szívesen lát,
szép tavasz, virágos!
Szép tavasz, te bárhol jársz,
köszönt az ének és kacagás,
dal s kacagás.

Vidám egész világ, ha jössz,
szép tavasz, virágos!
Örül a rét, erdő, a föld,
szép tavasz, virágos!
Tavasznép bárhol jársz,
téged zeng pacsirta, csalogány,
a csalogány.

Frühling 43

Die Regenwolken, wild vom Nord getragen,
Die dunkelgrau sich gössen über's Land,
Sie sind zerrissen und hinweg gebannt,
Neu wird der Lenz schon auf die Flur sich wagen.

Die eingepreßte Brust kann freier schlagen,
In wenig Wochen bricht der Knospe Band;
Dann ist der Maienzauber ausgespannt
Und Philomele kommt mit süßen Klagen.

Doch was kann mir der Blütenlenz wohl frommen?
Er bringt mir nichts; er regt mit lauter Stimme
Mir nur das Herz auf; läßt's in Gram verschmachten.

Und jubelt froh in übermüth'gem Trachten.
Viel lieber möcht' mit wildem Sturmesgrimme
Der Herbst, mit seinem Schnee der Winter kommen.

Heinrich Beitzke
(1798-1867)

Tavaszi

Esőfelhők vad északról csak jönnek,
Vidékre hull sötétszürke eső,
Szakadoznak táj felett a felhők,
Merészkedik már tavasz a mezőkre.

Leláncolt lélek vágyai kitörnek,
Egy héten belül fákon rügy tör elő,
A májusvarázs ekkor elbűvölő,
S pacsirták édes dalt zengnek a földnek.

De mily hasznát hoz virágzás a fűre?
Nem ad semmit: hangosabb lesz ütése
A szívnek: és hagy mély búbánatomban,

Míg ünneplőjében örvend vidáman.
De nekem szebb, ha szélvihar dühével
Az ősz, s a tél havával jő meg.

Herbstgefühl 44

Mürrisch braust der Eichenwald,
Aller Himmel ist umzogen,
Und dem Wanderer, rauh und kalt,
Kommt der Herbstwind nachgeflogen.

Wie der Wind zu Herbsteszeit
Mordend hinsaust in den Wäldern,
Weht mir die Vergangenheit
Von des Glückes Stoppelfeldern.

An den Bäumen, welk und matt,
Schwebt des Laubes letzte Neige,
Niedertaumelt Blatt auf Blatt
Und verhüllt die Waldessteige;

Immer dichter fällt es, will
Mir den Reisepfad verderben.
Daß ich lieber halte still,
Gleich am Orte hier zu sterben.

Nikolaus Lenau
(1802-1850)

Őszi érzés

Zúg a messzi tölgyerdő,
Égbolt beborult egészen,
Vándorra jár rossz idő,
Szenved viharos szélben.

Mint ahogy az őszi szél
Sűvölt az erdőben távol,
Múltam így fűj most felém
Fájón letűnt boldog tájról.

Hervadt már fán a levél,
Lebben a lomb utolsó tánca,
Szédel'gve hull, földet ér,
Szép szőnyeg erdei pástra.

Egyre sűrűbb az esés,
Útat fed, s szinte sugallja,
Álljak itt meg csendben, és
Rögtön már e helyt meghaljak.

Das verlassene Maegdlein 45

Frueh, wann die Haehne kraehn,
Eh die Sternlein verschwinden,
Muss ich am Herde stehn,
Muss Feuer zuenden.

Schoen ist der Flammen Schein,
Es springen die Funken;
Ich schaue so drein,
In Leid versunken.

Ploetzlich, da kommt es mir,
Treuloser Knabe,
Dass ich die Nacht von dir
Getraeumet habe.

Traene auf Traene dann
Stuerzet hernieder;
So kommt der Tag heran -
O ging er wieder!

Eduard Mörike
(1804-1875)

Az elhagyott lányka

B)

Az elhagyott lányka

Szól kakas, korán kél,
Csillagocskák eltűnnek,
Kell állnom tűzhelynél,
Kell gyúlni tűznek.

Aprófa fénnyel ég,
Szikra halkan pattog;
És hogy nézek belé,
Mélyül bánatom.

Eszembe jutottál
Hűtlen legény, te,
Az elmúlt éjszakán
Álmodtam véled.

Hull a könny szememből
Rá az arcomra;
Napom így kezdődött -
Bár múlna gyorsan!

A)

Az elhagyott lányka

Korán, kakas már szól,
Mielőtt a csillagok tűnnek,
Kell tűzhelynél állnom,
Kell gyúlni tűznek.

Aprófa fénnyel ég,
A szikra pattog;
S ahogy nézek belé,
Csak nő bánatom.

Eszembe jutottál
Hűtlen legény, te,
Az elmúlt éjszakán
Álmodtam véled.

Hull a könny szememből
Rá az arcomra;
Napom így kezdődött –
Bár múlna gyorsan!

Heimweh 46

Anders wird die Welt mit jedem Schritt,
Den ich weiter von der Liebsten mache;
Mein Herz, das will nicht weiter mit.
Hier scheint die Sonne kalt ins Land,
Hier deucht mir alles unbekannt,
Sogar die Blumen am Bache!
Hat jede Sache
So fremd eine Miene, so falsch ein Gesicht.
Das Baechlein murmelt wohl und spricht:
Armer Knabe, komm bei mir vorueber,
Siehst auch hier Vergissmeinnicht!
- Ja, die sind schoen an jedem Ort,
Aber nicht wie dort.
Fort, nur fort!
Die Augen gehn mir ueber!

Eduard Mörike
(1804-1875)

Honvágý

Más a világ minden lépéssel,
Mellyel megyek hazámtól távol,
Szívem nem tud jönni vélem.
Bár süt a nap, hideg e táj,
Mind szokatlan, s nékem ez fáj,
Nézd pataknál a virágot!
Dolgokban, bárhol,
Arcokon is idegen jelleg fénylik.
Patakok súgva beszélnek:
Jöjj szegény fiú velünk, s majd látod ,
Szép nefelejcs itt is nyílik!
- Ékes sok helyt, itt is akár,
Ám otthon szebb vár.
Rajta hát!
Lélekben hazaszállok!

Frage und Antwort 47

Fragst du mich, woher die bange
Liebe mir zum Herzen kam,
Und warum ich ihr nicht lange
Schon den bittern Stachel nahm?

Sprich, warum mit Geisterschnelle
Wohl der Wind die Fluegel ruehrt,
Und woher die suesse Quelle
Die verborgnen Wasser fuehrt?

Banne du auf seiner Faehrte
Mir den Wind in vollem Lauf!
Halte mit der Zaubergerte
Du die suessen Quellen auf!

Eduard Mörike
(1804-1875)

Kérdés és válasz

Bánatos szerelem honnan
Jött, kérded, s szúr szívbe kést,
És mért tűröm el ily hosszan
Kínok gyötrő tövisét?

Mondd, mért támad fel oly gyorsan
Szél, mi vitorlákat tép,
Rejtett forrás vize honnan
Tör fel, felszínre hogy ér?

Tedd meg, szelek üljenek el,
És ne fűjjanak folyvást!
Érd el varázsvessződdel, ne
Fakadjon fel a forrás!

Am Walde 48

Am Waldsaum kann ich lange Nachmittage,
Dem Kukuk horchend, in dem Grase liegen;
Er scheint das Tal gemaechlich einzuwiegen
Im friedevollen Gleichklang seiner Klage.

Da ist mir wohl, und meine schlimmste Plage,
Den Fratzen der Gesellschaft mich zu fuegen,
Hier wird sie mich doch endlich nicht bekriegen,
Wo ich auf eigne Weise mich behage.

Und wenn die feinen Leute nur erst daechten,
Wie schoen Poeten ihre Zeit verschwenden,
Sie wuerden mich zuletzt noch gar beneiden.

Denn des Sonetts gedraengte Kraenze flechten
Sich wie von selber unter meinen Haenden,
Indes die Augen in der Ferne weiden.

Eduard Mörike
(1804-1875)

Erdőszélen

Erdőszélen szeretek, ha délután van,
Fűben kakukot fülelve feküdni;
Nyújtózik a völgy, meleg fényben fürdik,
Béke, összhangzás csendül sóhajában.

Itt jó nekem, sors legrosszabb csapása,
Sok ostobaság, mi engem elérhet,
Társaság, nem háborgatnak végre,
Azt teszem, mit kíván magam szokása.

És ha gondolnák finom úri népek,
Mint pazarolják költők idejüket,
Még a végén irigyelnének engem.

Joggal; szonett kötött szövegét szöve,
Szép, ahogy anyaga enged e kéznek,
S közben szemeim távol legelésznek.

Nur ein Leben 49

Ein Tropfen fällt: es klingt
Das Meer nur leise;
Die Stelle wird umringt
Von Kreis' an Kreise.

Und weiter, immer mehr;
Nun ruht es wieder.
Wo kam der Tropfen her?
Wo fiel er nieder?

Es war ein Leben nur
Und nur ein Sterben.
Und kam, auch eine Spur
Sich zu erwerben.

Wilhelm Wackernagel
(1806-1869)

Csak egy élet

Tengerbe csepp, ha hull,
Halk a csobbanás.
Helyén hullám kimúl,
Körről körre jár.

Tovább is így megy ez,
S elnyugszik a kör.
De honnan jött a csepp?
S hová süllyed ő?

Egy élet volt csak ez,
És egy elmúlás.
Íly csepp nyomot hagysz te
Is magad után.

Es trifft Freude 50

Es trifft Freude, trifft Schmerz
mit Pfeilen beide unser Herz.
Doch Freude trifft nur wie zum Spiel,
der Bolzen haftet nicht am Ziel.
Des Schmerzes Pfeil, den der durchdrang,
der schleppt ihn nach sein Leben lang.

Friedrich Halm
(1806 – 1871)

Öröm s bánat nyilát

Öröm s bánat nyilát
érzed, ha szíved járja át.
Szelíd vessző az öröme,
játékos célzás az övé.
Bánaté hosszú átkelés,
sebét viseled, amíg élsz.

Sommerbild 51

Ich sah des Sommers letzte Rose stehn,
Sie war, als ob sie bluten könne, rot;
Da sprach ich schauernd im Vorübergehn:
So weit im Leben, ist zu nah am Tod!

Es regte sich kein Hauch am heißen Tag,
Nur leise strich ein weißer Schmetterling;
Doch, ob auch kaum die Luft sein Flügelschlag
Bewegte, sie empfand es und verging.

Friedrich Hebbel
(1813 – 1863)

Nyári kép

Utolsó rózsától búcsúz' a nyár,
Szirma készült vérzõn esni alá.
Szóltam, biz' hamar hullni fog õ már:
„Távol az éltünk, s közel a halál.”

Nem járta szél nap e forró szakát,
Halkan repült kecses lepke, a szép;
Megmozgatta léget e szárnycsapás,
S így elérte rózsa szírmát a vég.

Du fragst, wozu das Küssen taugt 52

Du fragst, wozu das Küssen taugt,
Und was es eigentlich will sagen?
Um sich zu blicken Aug' in Auge,
Und Seel' um Seele zu befragen.

Wenn Auge sich in Auge spiegelt
Und sich zu Seele Seele findet,
Dann wird im Kusse rasch besiegelt,
Was treue Herzen ewig bindet.

Drum willst du je dich küssend neigen,
So giebt es Eines, das bedenke:
Daß leis in andachtvollem Schweigen
Auch Seele sie in Seele senke.

Wo nur die Lippen sich berühren,
Da wirst du bald verschmachten müssen;
Der Liebe Wonnen ganz zu spüren,
O lerne mit der Seele küssen!

Robert Eduard Prutz
(1816-1872)

Mire jók is a csókok, kérded

Mire jók is a csókok, kérded;
Na mondd, végül mit eredményez?
Szem villan a másik szemében;
S a lélek a lélektől kérdez.

Ha szem a szemben tükröződik,
Ha lélek a lélekben időzik,
A csók akkor gyorsan győz is,
S a szívet végleg megkötözi.

Akarj úszni csók áramában,
Egyesülve te is úgy véled,
Hogy áhítatos hallgatásban
A lélekbe merül a lélek.

Hol csak két aj'k érintkezik,
Hamar fogsz szomjtól epekedni,
Akard gyönyör teljét élvezni,
Tudj csókot lélekkel lehelni!

Alte Liebe 53

Es kehrt die dunkle Schwalbe
Aus fernem Land zurück,
Die frommen Störche kehren
Und bringen neues Glück.

An diesem Frühlingsmorgen,
So trüb verhängt und warm,
Ist mir, als fänd'ich wieder
Den alten Liebesharm.

Es ist als ob mich leise
Wer auf die Schulter schlug,
Als ob ich säueln hörte,
Wie einer Taube Flug.

Es klopft an meine Türe,
Und ist doch niemand draus;
Ich atme Jasmindüfte,
Und habe keinen Strauß.

Es ruft mir aus der Ferne,
Ein Auge sieht mich an,
Ein alter Traum erfaßt mich
Und führt mich seine Bahn.

Karl August Candidus
(1817-1872)

Régi szerelem

Repült kicsi kék fecske,
S távolból visszatért,
A gólyák is megjöttek,
S új boldogság tiéd.

E tavaszi reggelen,
Hol köd s meleg az úr,
Bennem ismét megjelen
Régi szerelmi bűm.

Olyan, mint egykor lágyan
Vállamra mért ütés,
S hallom, mint susog tájban
A galambrepülés.

Az ajtómon bekopog,
De senki odakint;
Érzek jázminillatot,
De virágcsokor nincs.

Messziről hang szól nékem,
Egy szép szem rám tekint,
Fog régi álmom kézen,
S von magához megint.

Im Volkston 54

1

Als ich dich kaum gesehn,
Mußt es mein Herz gestehn,
Ich könnt dir nimmermehr
Vorübergehn.

Fällt nun der Sternenschein
Nachts in mein Kämmerlein,
Lieg ich und schlafe nicht
Und denke dein.

Ist doch die Seele mein
So ganz geworden dein,
Zittert in deiner Hand,
Tu ihr kein Leid!

Theodor Storm
(1817 - 1888)

A nép hangján

1

Két szemem hogy meglát,
a szívem magába zárt,
melletted elmenni
nem tudnék már.

Rám ragyog csillagfény,
hánykódva fekszem én,
folyton eszembe jutsz,
bár aludnék.

Kínban ég lelkem már,
reszket kezekben, szánd,
légy kegyes, és ne tépd
szívem, mert fáj!

Nyt Eiges meh. 55

Was wie-n-e Flamme-n-uf mym Scheitel rueht,
Du bisch die Glueth!
Was wie-n-e helli Wolke-n-um mi wallt,
Du bisch die Gwalt!

Und s'Morgeroth schynt dur e Rosehag,
Du bisch der Tag!
Und d'Sterne glänze-n-in der hellste Pracht,
Und Du bisch d'Nacht!

Es ghört mer weder Denke, Gseh noch Thue
Meh eige zue, –
Wer het mi au mit Allem was i bi
Verschenkt an Di?

Jacob Burckhardt
(1818-1897)

Nincs már semmim

Ha láng s a tűz koponyámon tanyáz,
Parázs vagy s fájsz!
Fehér felhőből, ha zúdul eső,
Vagy nyers erő!

Ha hajnalfényben ég rózsasövény,
Te vagy napfény!
Ha csillag díszíti ég mezejét,
Te vagy az éj!

Sem ész, sem érzék, s tett nem enyém már,
De több nem jár, -
Ki dobott engem, szenvedőt eléd,
Rabszolgaként?

Willst Du klug durchs Leben wandern 56

Willst Du klug durchs Leben wandern,
prüfe andre, doch auch dich!
Jeder täuscht auch gern den andern,
doch am liebsten jeder sich.

Friedrich Martin Bodenstedt
(1819-1892)

Életutad járván bölcsen...

Életutad járván bölcsen,
mást, de magad is vizsgáld!
Bár mind ámít mást szívesen,
ám önmagát leginkább.

Sprüche 57

Nicht Glückes bar sind deine Lenze,
Du forderst nur des Glüks zu viel;
Gib deinem Wunsche Maß und Grenze,
Und dir entgegen kommt das Ziel.

Wie dumpfes Unkraut laß vermordern,
Was in dir noch des Glauben ist:
Du hättest doppelt einzufordern
Des Lebens Glück, weil du es bist.

Das Glück, kein Reiter wird's erjagen,
Es ist noch dort, es ist nicht hier;
Lern überwinden, lern entsagen,
Und ungeahnt erblüht es dir.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Bölcseességek

Ha híján vagy boldogságnak,
Örömet sokat ne remélj,
Szabj mértéket, határt a vágynak,
Meglásd, így éred el a célt.

Dohos gazként hagyd elpusztulni,
Ha él benned bizakodás,
Életben kár bármit sürgetni,
A boldogság *te* vagy, nem más.

Boldogság fut, fogni ki tudja,
Mit se itt, se ott el nem érsz,
De bölcsen lemondást tanulva,
Kivirulhat, mit nem remélsz.

Glück 58

Sonntagsruhe, Dorfesstille,
Kind und Knecht und Magd sind aus,
Unterm Herde nur die Grille
Musizieret durch das Haus.

Tür und Fenster blieben offen,
Denn es schweigen Luft und Wind,
In uns schweigen Wunsch und Hoffen,
Weil wir ganz im Glücke sind.

Felder rings - ein Gottessegen
Hügel auf- und niederwärts,
Und auf stillen Gnadenwegen
Stieg auch uns er in das Herz.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Boldogság

Falu vasárnapi csendben,
Gyermek, cseléd mind kifut,
Tűzhely alól a tücsökzene
Házat átjárva kijut.

Ablak, ajtó maradt nyitva,
Mert hallgat, csendes a szél,
Bennünk vágy és remény néma,
Mert boldogságunk egész.

Körben mezők - Úr áldása
Dombon fel és lefelé -
És kegyelem halk útján a
Mi szívünkbe is betér.

Frühling 59

Nun ist er endlich kommen doch
In grünem Knospenschuh;
»Er kam, er kam ja immer noch«,
Die Bäume nicken sich's zu.

Sie konnten ihn all erwarten kaum,
Nun treiben sie Schuß auf Schuß;
Im Garten der alte Apfelbaum,
Er sträubt sich, aber er muß.

Wohl zögert auch das alte Herz
Und atmet noch nicht frei,
Es bangt und sorgt: »Es ist erst März,
Und März ist noch nicht Mai.«

O schüttele ab den schweren Traum
Und die lange Winterruh:
Es wagt es der alte Apfelbaum,
Herze, wag's auch du.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Tavaszi

Nahát, ő itt megint,
Lábán zöld bimbócipő;
 <<Eddig ő még eljött mindig <<
Fák intenek helyeslőn.

Alig tudták kívánni már,
Rügy bomoljon virágra;
A kertben a vén almafák
Késnének még, hiába.

Az öreg szív is tétováz,
Levegője még kevés,
Fél; <<ez még csak március ám,
Még ha májust is idéz. <<

Vesd le a nehéz álmot hát,
Ruhát, a hosszú télit,
Ha merik a vén almafák,
Szív, merd, ha félsz is.

Guter Rat 60

An einem Sommermorgen
Da nimm den Wanderstab,
Es fallen deine Sorgen
Wie Nebel von dir ab.

Des Himmels heitere Bläue
Lacht dir ins Herz hinein,
Und schließt, wie Gottes Treue,
Mit seinem Dach dich ein.

Rings Blüten nur und Triebe
Und Halme von Segen schwer,
Dir ist, als zöge die Liebe
Des Weges nebenher.

So heimisch alles klinget
Als wie im Vaterhaus,
Und über die Lerchen schwinget
Die Seele sich hinaus.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Jó tanács

Harmatos nyári reggel
Vedd a vándorbotod,
És, amint a ködlepel,
Oszlik rólad a gond.

Az égbolt jókedvű kékje
Nevet szívedbe be,
És az Úr kegyelmébe,
Az oltalmába vesz.

Körül virágok, csupa kedv,
Áldott, súlyos gabonák,
Néked int szeretet,
Ha mész az úton át.

Otthonosan szól minden,
Mint szülői házbán,
S fölé pacsirta viszi fel
A lelked magával.

Furcht und Hoffnung 61

Oft mahnt mich, wenn ich weit und breit
Die Wälder blühen und grünen seh,
Der Birken schneeweißes Kleid
Gar schmerzlich an des Winters Weh. –

Doch wenn im Winter rauh und kalt
Die Stürme durch die Lande wehn,
Verheißt der grüne Tannenwald
Mir stets des Frühlings Wiedersehn.

So tritt inmitten Freud und Lust
Die bleiche Todesfurcht hinein,
So wird in Freud erstorbner Brust
Die Hoffnung nie begraben sein.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Félelem és remény

Kedves fám mélyen megérint,
Ha járok virágzó erdőn,
Azt súgja karcsú, fehér nyír,
Hogy gyötrő tél újra eljő.

Ha télen a hideg, metsző
Vihar a vidéken fúj át,
Igézi zöld fenyőerdő
Nekem: a tavasz viszontlát.

Hol öröm s jókedv körbejár,
Sápadt halálfélsz odalép,
S bár víg kebelemre bú száll,
Soha sincs temetve remény.

Am Apfelbaum 62

Als noch im stillen Tale
Der Frühling weilte kaum,
Stand ich zum letzten Male
An diesem Apfelbaum.

Es flochten Blütenflocken
- Erschöpft vom Wirbeltanz –
In ihren dunkeln Locken
Geschäftig sich zum Kranz.

Der Winter ist gekommen,
Und nahm nach altem Brauch,
Und was er mir genommen,
Erweckt kein Frühlingshauch.

Auch heut ich's von den Zweigen
Wie Blüten fallen seh;
Doch tanzt den stillen Reigen
In Flocken nur der Schnee.

Ich seh vom Haupt ihn tropfen
Gleich Tränen niederwärts,
Und lauter hör ich klopfen
Mein tiefbewegtes Herz.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Az almafánál

Mikor a csendes tájra
Tavaszhöz még alig ért,
Akkor utolszor álltam
Ez almafánál én.

Pompás virágkehellyel
-Ringatta forgótánc –
Font koszorút tincsébe
Szorgosan sok virág.

Majd a tél megérkezett,
Követ régi szokást,
És amit hozott nekem,
Nem vár tavaszodást.

S kívánnám, hogy az ágról
Virág essen alá,
Járva csendes körtáncot,
Csak hópehely száll rám.

Fakoronáról a hó,
Mint könny hull lefelé,
S hangos ütését hallom
Fájó szívemben én.

Überlaß es der Zeit 63

Erscheint dir etwas unerhört,
Bist du tiefsten Herzens empört,
Bäume nicht auf, versuch's nicht mit Streit,
Berühr es nicht, überlaß es der Zeit.
Am ersten Tag wirst du feige dich schelten,
Am zweiten läßt du dein Schweigen schon gelten,
Am dritten hast du's überwunden,
Alles ist wichtig nur auf Stunden,
Ärger ist Zehrer und Lebensvergifter,
Zeit ist Balsam und Friedensstifter.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Bízd az időre

Ha valami botrányosnak tűnik,
S nyíla behatol mélyen a szűdig,
Ne vitázz, fára ne kösd fel fődét,
És a megoldást bízd az időre.
Tán első nap gyávának neveznek,
Másodikon megértik, hallgatsz te,
Harmadikon e gondodra legyintesz,
Az idő megoldja, csak te tűrjed,
A harag felemészt; életméreg,
Az idő balzsamoz, mit ád: béke.

Beutst du dem Geiste seine Nahrung 64

Beutst du dem Geiste seine Nahrung,
So laß nicht darben dein Gemüt,
Des Lebens höchste Offenbarung
Doch immer aus dem Herzen blüht.

Ein Gruß aus frischer Knabenkehle,
Ja mehr noch, eines Kindes Lall'n
Kann leuchtender in deine Seele
Wie Weisheit aller Weisen fall'n.

Erst unter Kuß und spiel und Scherzen
Erkennst du ganz, was Leben heißt;
O lerne denken mit dem Herzen,
Und lerne fühlen mit dem Geist.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Elméd táplálékát gyűjtsd össze

Elméd táplálékát gyűjtsd össze,
Így nem szenved kedélyed kárt.
Legfőbb, mit az élet üzenhet,
A szívből nyíl' minden virág.

Friss fiútorokból üdvözlét,
Mi alig több, mint gagyogás,
Üdítőbben hat majd lelkedre,
Mint bölcsélet és a tudás.

Csókban, játékban, nevetésben
Ismerd meg hát, mi az élet;
Tanulj gondolkozni szíveddel,
S tanulj érezni elméddel.

Die schönste Melodie 65

Wehmutsvolle Lieder klingen
Durch die sternenhelle Nacht,
Schmerzen, die mein Herz umschlingen,
Halten einsam bei mir Wacht.

Und der Töne leise schwingen
Tragen ein geliebtes Bild;
Ach, wie sie zum Herzen dringen,
Wie ergreift's mich seligmild.

Ja, die Hände muß ich falten
Bei der schönen Melodei;
Von den Finstern Schreckgestalten
Bin ich betend endlich frei. –

Sind die Lieder auch verklungen,
Sind die Töne auch verhallt, -
Tief, ach tief ins Herz gedrungen
Ist die Liebe Gestalt.

In dem unermeßnen Reiche
Wirkt sie ew'ge Harmonie,
Und die teure Liebesreiche
Singt die schönste Melodie.

Theodor Fontane
(1819-1898)

A legszebb dallam

Bánatosan csengnek dalok
Fényes csillagéjen át,
Magában áll őrt a fájdalom
Szívemben, s nem megy tovább.

Éteri hangok halk szárnya
Hord egy imádott képet,
Óh, hogy mennyire áthat,
S megragad engem mélyen.

Igen, össze kell kulcsolnom
Kezem e melódiát
Hallván, és sötét alaktól
Szabadon mond'ni imát.

S bár a dalok már elcsengtek,
És a hangjuk is elszállt,
Őrzik szívembe temetve
Kedvesemnek alakját.

Tág, örök birodalmában
Ő teremti harmóniát,
És szeretettel áthatva
Énekli legszebb dalát.

Herbst 66

O du wunderschöner Herbst,
Wie du die Blätter golden färbst.
Die Luft ist klar und rein und still,
Noch einmal ich mich freuen will.

Ich geh' den Wald, den Weiher entlang,
Es schweigt das Leben, es schweigt Gesang;
Ich hemme den Schritt, ich hemme den Lauf,
Erinnerungen ziehen herauf,

Erinnerungen sehen mich an,
Haben es wohl auch sonst getan.
Nur eins hält nicht mehr damit Schritt:
Lachende Zukunft geht nicht mehr mit.

Vergangenheit hält mich in ihrem Bann,
Vergangenheit hat mir's angetan.
Den Blick in den Herbst, den hab' ich frei,
Den Blick in den Herbst. Aber der Mai?

Theodor Fontane
(1819-1898)

Ősz

Óh, csodálatos ősz, te,
Levelet aranyra fested,
Tiszta, kékes, csendes az ég,
Hagyd, örülhessek egyszer még.

Erdőn megyek, partján pataknak,
Hallgat az élet, hallgat a dal,
Lassítom léptem, tempóm csitítom,
Emlékek húznak le magukhoz.

Visszaköszön a sok emlék,
Mint ezt már oly sokszor tették,
Csak egy nem tart lépést velem,
Vidám jövő az már nem jöve.

Múltam fogva tart búvkörében,
Múltam feltárt valamit nékem,
Nyugodtan pillantok az őszre.
Ősz...De mit hoz május jövőre?

Trost 67

Tröste dich, die Stunde eilen,
Und was all dich drücken mag,
Auch das Schlimmste kann nicht weilen,
Und es kommt ein andrer Tag.

In dem ew'gen Kommen, Schwinden,
Wie der Schmerz liegt auch das Glück,
Und auch heitre Bilder finden
Ihren Weg zu dir zurück.

Harre, hoffe. Nicht vergebens
Zählst du der Stunden Schlag,
Wechsel ist das Los des Lebens,
Und – es kommt ein andrer Tag.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Vigasz

A)

Vigasztalódj, idő múlik,
S minden, mi téged nyomaszt,
Legrosszabb is elbúcsúzik,
És jön majd egy másik nap.

Az örök jövő-s-menésben
Bú ülhet boldogságra,
Ám a derű is eképpen
Hozzád visszatálhat.

Tégy, és remélj. Nem hasztalan
Mérsz óráutéseket,
Embersors megváltozhat,
Rosszra jó nap is jöhet.

Vigasz

B)

Légyen vigasz: idő múlik,
S minden, mi téged nyomaszt,
Legrosszabb is elbúcsúzik,
És jön másik s jobb nap majd.

Nézd, örök jövő-s-menésben
Bú a boldogságra hág,
És a derű is eképpen
Visszatálhat hozzád.

Tégy és remélj. Nem hasztalan
Mérsz minden óráutést,
Embersors is megváltozhat,
Hát, reméld, jó nap jöttét.

Leben 68

Leben; wohl dem, dem es spendet
Freude, Kinder, täglich Brot,
Doch das Beste, was es sendet,
Ist das Wissen, daß es endet,
Ist der Ausgang, ist der Tod.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Élet

Jó, ha az életnek része
Gyermek, kenyér, kacagás,
Ám legjobb, amit ő küld,
Biztos tudás, hogy van vége,
Vár kijárat: a halál.

Ausgang 69

Immer enger, leise, leise,
Ziehen sich die Lebenskreise,
Schwindet hin, was prahlt und prunkt,
Schwindet Hoffen, Hassen, Lieben,
Und ist nichts in Sicht geblieben
Als der letzte dunkle Punkt.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Kijárat

Mind szűkebb lesz életköröd,
Halkul, halkul az örömöd,
Kérkedés meg pompa száll,
Nem gyűlölsz, szeretsz, nincs vágyad,
Végül vár sötét kijárat,
Mint utolsó állomás.

Hast du noch nie... 70

Hast du noch nie recht bitterlich geweint,
das glühende Tränen dir hervorgedrungen,
noch nie mit einem großen Schmerz gerungen,
noch nie unsäglich elend dich gemeint?

Hat hohe Freude nie dein Herz geschwellt,
durchbrausten nie dich stolze Jubelklänge,
das du fast meintest, deine Brust zerspringe,
und dass du seist der Seligste der Welt?

Wenn solche Schauer nimmer dich durchbebt,
hast du die Feuertaufe nicht bekommen,
des Daseins Strahlenhöhen nicht erklommen,
und sage nicht, du habest schon gelebt.

Hermann Ludwig Allmers
(1821-1902)

Ha te még soha...

Te még keserűn soha nem sírtál,
nem hullott az arcodra forró könnyed,
nagy fájdalom még soha nem gyötört meg,
reményt vesztve soha nem zokogtál?

A szíved örömben nem szárnyalt még,
nem járt át büszke, ujjongó dal téged,
miről vélted, majd szétrepeszti kebled,
s legboldogabb vagy e föld kerekén?

Ha így vihartól soha nem remegtél,
nem estél át még a tűzkeresztségen,
nem másztad még meg csúcsait a létnek:
ne mondd azt, hogy eddig te már éltél.

Vorfrühling 71

Stürme brausten über Nacht,
Und die kahlen Wipfel troffen.
Frühe war mein Herz erwacht,
Schüchtern zwischen Furcht und Hoffen.

Horch, ein trautgeschwätz'ger Ton
Dringt zu mir vom Wald hernieder.
Nisten in den Zweigen schon
Die geliebten Amseln wieder?

Dort am Weg der weiße Streif -
Zweifelnd frag' ich mein Gemüte:
Ist's ein später Winterreif,
Oder erste Schlehenblüte?

Paul Heyse
(1830 – 1914)

Kora tavasz

Szél tombolt ez éjszakán,
És kopasz ág reszket, fázik,
Szívem felébredt korán,
Félsz s remény közt tétovázik.

Csitt, hisz lágy, kedves hangzás
Mély erdőből hozzám ér el.
Fészket rak ágakon már
Kedvelt rigóimnak népe?

Ott az úton csík, fehér -
Kétlőn kérdem, de reménnyel:
Vajn' ez még a téli dér,
Vagy kökényvirág szegélye?

Über ein Stündlein 72

Dulde, gedulde dich fein!
Über ein Stündlein
Ist deine Kammer voll Sonne.

Über den First, wo die Glocken hangen,
Ist schon lange der Schein gegangen,
Ging in Türmers Fenster ein.
Wer am nächsten dem Sturm der Glocken,
Einsam wohnt er, oft erschrocken,
Doch am frühesten tröstet ihn Sonnenschein.

Wer in tiefen Gassen gebaut,
Hütt' an Hüttlein lehnt sich traut,
Glocken haben ihn nie erschüttert,
Wetterstrahl ihn nie umzittert,
Aber spät sein Morgen graut.

Höh' und Tiefe hat Lust und Leid.
Sag ihm ab, dem törigen Neid:
Andrer Gram birgt andre Wonne.

Dulde, gedulde dich fein!
Über ein Stündlein
Ist deine Kammer voll Sonne.

Paul Heyse
(1830 – 1914)

Légy türelmes

Légy türelmes, nyugton várj!
Csöppnyi órácskát,
És megtelik fénnel a szobád.

Templom tornyán, tető gerincén
Régen megcsillant már a napfény,
S torony ablakán benéz.
Jelzi haranggal vihar jöttét
Őr, ki egyedül él, s gyakran fél,
Néki vigaszt nyújt korai fény.

Vannak mélybe épített utcák,
Egymást könyöklük a kunyhócskák,
Ők nem félnek harangkongástól,
Tűző naptól, tél fagyától,
Virradást is késve lát.

Jókedv s bánat fent és lent is él.
Mondj nemet, ha vonz az irigység:
Bánat húz le, ment gyönyörűség.

Légy türelmes, nyugton várj!
Csöppnyi órácskát,
És megtelik fénnel a szobád.

Zu Neujahr* 73

Will das Glück nach seinem Sinn
Dir was Gutes schenken,
Sage Dank und nimm es hin
Ohne viel Bedenken.

Jede Gabe sei begrüßt,
Doch vor allen Dingen:
Das, worum du dich bemühst,
Möge dir gelingen.

Wilhelm Busch
(1832-1908)

Will das Glück nach seinem Sinn**

Will das Glück nach seinem Sinn
Dir was Gutes schenken,
Sage Dank und nimm es hin
Ohne viel Bedenken.
Jede Gabe sei begrüßt,
Doch vor allen Dingen:
Das worum du dich bemühst,
Möge dir gelingen.

Wilhelm Busch
(1832-1908)

Újévre

Sorsod, ha kész szerencsét
Ajándékba hozni,
Vedd el, mondj hálát ezért,
Kár lenne habozni.

Köszönts minden adományt,
Jól sáfárgodj véle,
S ott, hol végzel sok munkát,
Mindben sikert érh el.

Bölcsen éld meg szerencséd

Bölcsen éld meg szerencséd,
Élvezd, mi jó neked,
És köszönd meg sors kegyét,
Kétkedés ne legyen.
Üdvözzöl az adományt,
S főleg oly ügyekben,
Mikért sokat fáradtál,
Légy sikeres ember.

* A „*Deutsche Gedichtbibliothek*”-ban

** *Busch azonos szövegű verse két változatban, eltérő címmel és tördeléssel olvasható. Megoldásaim a vers a) és b) fordítás variánsának tekinthetők.*

Alter 74

Das aber ist des Alters Schöne,
Daß es die Saiten reiner stimmt,
Daß es der Lust die grellen Töne,
Dem Schmerz den herbsten Stachel nimmt.

Ermessen läßt sich und verstehen
Die eig'ne mit der fremden Schuld,
Und wie auch rings die Dinge gehen,
Du lernst dich fassen in Geduld.

Die Ruhe kommt erfüllten Strebens,
Es schwindet des verfehlten Pein –
Und also wird der Rest des Lebens
Ein sanftes Rückerinnern sein.

Ferdinand von Saar
(1833-1906)

Öregkor

Öregkor is nyújthat szépséget,
Az élethúr lágyabban cseng,
A vágynak hangja már nem éles,
A bú tüskéje kegyesebb.

Felfogni hagyja, s megértheted
A bűnt: másé az vagy saját,
S amint a dolgok körbe mennek,
Tanulsz, s nyugalmad bizton áll.

Véget vetsz hiú törekvésnek,
Elmúl sok káros szenvedés,
S tiéd maradék életedben
Szelíd visszaemlékezés.

Schattenleben 75

Still ist's, wo die Gräber sind
meiner Liebe;
nur bisweilen klagt der Wind
bang und trübe.
Seh' die Schattenwelt auf Erden
rings vergehen,
fühle alles spurlos werden
und vergehen.

Martin Greif
(1839-1911)

Árnyékélet

Csend honol, hol sírja áll
őseimnek;
ott szél is csak sírdogál
megszeppenve.
Nézem, földi árnyékélet,
bármí, múlik,
érezem, minden nyomtalan lesz,
szétszóródik.

Vereinsamt 76

Die Krähen schrein
Und ziehen schwirren Flugs zur Stadt:
Bald wird es schnein. -
Wohl dem, der jetzt noch Heimat hat!

Nun stehst du starr,
Schaust rückwärts, ach! wie lange schon!
Was bist Du Narr
Vor Winters in die Welt entflohn?

Die Welt - ein Tor
Zu tausend Wüsten stumm und kalt!
Wer das verlor,
Was du verlorst, macht nirgends halt.

Nun stehst du bleich,
Zur Winter-Wanderschaft verflucht,
Dem Rauche gleich,
Der stets nach kältern Himmeln sucht.

Flieg, Vogel, schnarr
Dein Lied im Wüstenvogel-Ton! -
Versteck, du Narr,
Dein blutend Herz in Eis und Hohn!

Die Krähen schrein
Und ziehen schwirren Flugs zur Stadt:
Bald wird es schnein. -
Weh dem, der keine Heimat hat.

Friedrich Nietzsche
(1844-1900)

Otthontalanul

Sok varj' kiált,
Károgva száll, város a cél:
A hó szítál -
Örül, kit otthon ér a tél!

Múltadban ott
Is sorsod keresztre feszült!
Szegény bolond,
Jön a tél, hová menekülsz?

Fagyott világ,
Bárhova szállsz, mind csupa jég!
Mit veszni látsz,
Az vész, te jót sehol se érsz.

Lefogyva tűrsz,
A tél-vándorút átkozott,
Felszállsz, mint füst,
A lég fent még inkább fagyott.

Madár, zokogd
Dalod, jégmezők énekét! -
Rejtsd el, bolond,
Vérző szived, vár gúny s a jég!

Sok varj' kiált,
Károgva száll, város a cél:
A hó szítál -
Otthon nélkül nagy kín a tél.

Feil hat sie Rettich und Rapunzeln 77

Feil hat sie Rettich und Rapunzeln,
Das alte Weib, ich seh' ihr zu,
Ich sehe unter ihren Runzeln
Die Schönheit – sie war schön wie du.

Die Alte bläst ins Kohlenbecken,
Es sprüh'n die Funken, und sie lacht:
Die kleinen Flammengeister wecken
Erinn'ung mancher Liebesnacht.

Sie seufzt, ihr rotes Aug' wird trüber,
Es zittern ihre alten Knie' –
O Klara, gehn wir rasch vortüber,
Sonst denk' ich: du wirst einst wie sie.

Eduard Grisebach
(1845-1906)

Van eladó salátám, retkem

Van eladó salátám, retkem:
Az öreg ráncos nő így szólt,
De ránc alól szépsége üzen,
Mert szép volt egykor, mint te most.

A szénkosárra fúj a néne,
A szikra szálldos, s ő nevet rá:
A lángoktól emléke ébred,
A szép szerelmes éjszakák.

A sóhaja mély, szeme vérben,
Reszkető térdekkkel áll a nő –
Klára, tűnjünk el innen, kérlek!
Jaj! Vén leszel egyszer, mint ő!

Leitwort 78

In allen Tiefen
mußt du dich prüfen,
Zu Deinem Zielen
ich klarzufühlen.
Aber die Liebe
ist das Trübe.

Jedweder Nachen,
drin Sehnsucht singt,
ist auch der Rachen,
der sie verschlingt.
Aber ob rings von Zähnen umgiert,
das Leben sitzt und jubiliert:

LIEBE! -

Richard Dehmel
(1863-1920)

Vezérlőszó

Magad jól mélyen
meg kell vizsgálnod,
cél érdekében
fényesen látnod.
Mert a szeretet
nem jár a fényben.

Bármily kis csónak,
abban vágy reng,
és torkodban
is, mit majd elzeng.
Bár látunk sok farkas veszélyt;
az élet téged vár s dicsér:

SZERETET! -

Übermacht 79

Wenn du fliehn willst, flieh! du kannst es noch;
bald ist es auch für dich zu spät.
Denn siehst du: Ich, ich brenne nach dir
mit einer Kraft, die mich schwach macht,
ich zittere nach dir.
Wie du nach mir! ja, Du o Du:
du bist noch schwächer,
wehre dich nicht!
Über die grüne Wiese woll'n wir rennen,
in den Wald,
Hand in Hand,
nackt,
unsre brennenden Stirnen bekränzt
mit den flatternden Blüten des wilden Mohns,
der glühenden Blume des Leichtsinns.

Richard Dehmel
(1863-1920)

Túlerő

Menekülj, ha akarsz, ha még tudsz;
vagy túl késő lesz neked is.
Mert lásd, én, én égek utánad,
oly erővel, mi legyengít,
és jaj, reszketek
érted, mint te, te is értem.
Bár te vagy gyengébb,
magad ne véd!d!
Zöld réteken át fogunk mi rohanni,
erdőbe,
kéz kézben,
akt,
ifjú homlokunkat koszorúzva
pipacsok szállongó virágaival,
bolondság izzó szirmaival.

Empfang 80

Aber komm mir nicht im langen Kleid!
komm gelaufen, daß die Funken stieben,
beide Arme offen und bereit!
Auf mein Schloß führt keine Galatreppe;
über Berge gehts, reiß ab die Schleppe,
nur mit kurzen Röcken kann man lieben!

Stell dich nicht erst vor den Spiegel groß!
einsam ist die Nacht in meinem Walde,
und am schönsten bist du blaß und bloß,
nur beglänzt vom schwachen Licht der Sterne;
trotzig bellt ein Rehbock in der Ferne,
und ein Kuckuck lacht in meinem Walde.

Wie dein Ohr brennt! wie dein Mieder drückt!
rasch, reiß auf, du atmest mit Beschwerde;
o, wie hüpfst dein Herzchen nun beglückt!
Komm, ich trage dich, du wildes Wunder:
wie dich Gott gemacht hat! weg den Plunder!
und dein Brautbett ist die ganze Erde.

Richard Dehmel
(1863-1920)

Öltözet

Ám ne jöjj te hosszú ruhában,
jöjj futva, ahogy a szikra pattan,
két kezéd legyen tárva lágyan!
Lakomhoz nem vezet díszes lépcső,
és tépd le ruhád, ha hegyen átjössz,
szeretni rövid szoknyában tudlak!

És ne állj tükör elé nagyon,
magányos az éj az én erdőmben,
legszebb vagy sápadtan, csupaszon,
csillagok gyenge fénye világol,
makacsul bög egy őzbika távol,
és kakukk nevet az én erdőmben.

Szűk a fűződ, füled is hogy ég,
nehezen légzél, tépd le ruhádat,
mint ugrál, hogy örvend szivecskéd!
Jöjj, én viszlek téged, te vad csoda:
ahogy Isten téged megalkota!
s lesz egész Föld menyasszonyi ágyad.

Weihnachtsglocken 81

Weihnachtsglocken. Wieder, wieder
sänftig und bestürmt ihr mich.
kommt, o kommt, ihr hohen Lieder,
nehmt mich, überwältigt mich!

Daß ich in die Kniee fallen,
daß ich wieder Kind sein kann,
wie als Kind Herr-Jesus lallen
und die Hände falten kann.

Denn ich fühl's, die Liebe lebt, lebt,
die mit Ihm geboren worden,
ob sie gleich von Tod zu Tod schwebt,
ob gleich Er gekreuzigt worden.

Fühl's, wie Alle Brüder werden,
wenn wir hilflos, Mensch zu Menschen,
stammeln: Friede sei auf Erden
und ein Wohlgefalln am Menschen!

Richard Dehmel
(1863-1920)

Karácsonyi harangok

Szép karácsonyi harangok,
nyugtassatok ismét meg.
Jöjjetek ti, égi dalok,
ragadjatok fel engem!

Hogy én ismét térdre esni,
kisgyermek lenni tudjak,
Jézust köszöntve gyermekin,
kezem összekulcsoljam.

Érzem: él, él a szeretet,
az, mi véle megszületett,
és ez életen át védhet,
miért Ő megfeszítettett.

Érzem: mindenki testvér lesz,
ha sok-sok elhagyott ember
dadogja: legyen már béke,
s Földön jókedvű az ember!

Begegnung 82

Ich sah dich schon.
Im Sonnenschein
beim Roggenfeld am Wiesenrain
stand wilder Mohn;
die Kelche blühten blutrot breit,
den Schooß voll blauer Dunkelkeit,
und jäh aus einer Knospe quoll
ihr glühendes Seelchen, unruhvoll.

So sah ich dich, du knospiges Kind, erglühn,
gestern im Feld am stillen Fichtenhain,
als im Vorübergehn mein Blick dich küßte;
mit allen Adern schienst du abzublühn,
so scheu und rein,
als ob ich um Verzeihung bitten müßte.

War's ein Erglühn? War's nur ein Widerschein?
das Rot des roten Sommerkleids um dich?
das Abendrot, das fern verglomm im Tann?
War's ein Erglühn, das erste war es dann,
das deine jungen Schläfen so beschlich;
so bang, so schwer sahst du mich an,
so fast voll Angst zurück nach mir,
als du verschwandest sacht im dichten
Gewühl der silbergrünen Fichten.

Doch meine Seele folgte dir,
dein blautief Auge blieb in mir.

Ich sah dich schon,
du flüchtendes Kind:
heiß durch den Roggen strich der Wind
und bebend neigte sich der Mohn.
Ich hab eine rote Blüte verwehn,
zwischen den Halmen zerflattern sehn,
und habe den Blättern nachgeträumt;
und immer ist mir noch, ich shaue
in ihren Kelch, der glutumssäumt
sich jäh vertieft ins Dunkle, Blaue...

Richard Dehmel
(1863-1920)

Väratlan találkozás

Láttalak már.
A napfényben
a mezsgyénél, rozsban sok szál
pipacs, ékes
kelyhük nyílt, vörös, mint a vér,
a bimbóhéjuk sötétkék,
s gyorsan kipattant egy bimbó,
kis lelke hevülten izzott.

Így láttalak pirulni nyíló gyermek,
tegnap a csendes fenyőligetnél
elmenve, csókolva téged szememmel;
minthogyha izzana minden ered,
mit szégyellél,
mintha bocsánatot kellene kérnem.

Lángragyulás volt, vagy csak villanás?
vörösén piroslott nyári ruhád?
vagy távoli alkonypír, kialvó?
Talán ez első felhevülés volt,
ifjú álmod, mi meglepett akár;
rám néztél félve, aggódón,
szorongtam, mikor távoztál,
s lassan eltűntél te a fenyők
sűrű lombja közt, mi ezüstzöld.

De lelkem követ, sötétkék
szemed emléke bennem él.

Láttalak már,
megriadt gyermek:
rozson átfúj szél hevesen,
reszket, hajlik pipacsvirág.
Én egy vörös rügyet szétmorzsolok,
szirma szélben szertefoszol,
s a levélkéket megkönnyezem,
de inkább még mindig azt nézem,
mi varázskelyhet szegélyez,
s elmélyedek e sötétkébe...

An die Ersehnte 83

Ich habe dich Gerte getauft, weil du so schlank bist
und weil mich Gott mit dir züchtigen will,
und weil eine Sehnsucht in deinem Gang ist
wie in schwächtigen Pappeln in April.

Ich kenne dich nicht - aber eines Tages
wirst du im Sturm an meine Türe klopfen,
und ich werde öffnen auf dies Klopfen,
und meine zuchtlose Brust wird gleichen Schlages
an Deine zuchtlosen Brüste klopfen.

Denn ich kenne dich - deine Augen glänzen wie
Knospen,

und du willst, blühen, blühen, blühen !
und deine jungen Gedanken sprühen
wie gepeitschte Sträucher an Sturzbächen,
und du möchtest wie ich den Stürmen Gottes

trotzen

oder zerbrechen !

Richard Dehmel
(1863-1920)

Az áhítotthoz

Elneveztelek téged, az vagy, karcsú nádszál,
mert Isten büntetni akar véled,
mert kecses járásodhoz úgy vonz a vágy,
mint nyárfa ring áprilisi szélben.

Még csak láttalak téged – de egy napon
te viharban az ajtóhoz jössz kopogni,
mit nyitok, nem kell hosszan kopogni,
és mellemnek ütése rakoncátlan fog
a te szilaj kebleden kopogni.

Mert ismerlek, szemed mint bimbó tud
ragyogni,

s te nyílni, nyílni, nyílni akarsz!
s hánykolódsz ifjú vágyaddal,
mint ág, mit hegyipatak tép s pörget,
s velem Isten viharával kívánsz

dacolni,

vagy törni össze!

Der Arbeitsmann 84

Wir haben ein Bett, wir haben ein Kind
mein Weib!
Wir haben auch Arbeit, und gar zu zweit,
und haben die Sonne und Regen und Wind,
und uns fehlt nur eine Kleinigkeit,
um so frei sein, wie die Vögel sind:
Nur Zeit.

Wenn wir Sonntags durch die Felder gehn,
mein Kind,
und über den Ähren weit und breit
das blaue Schwalbenvolk blitzen sehn,
oh, dann fehlt uns nicht das bißchen Kleid,
um so schön zu sein, wie die Vögel sind:
Nur Zeit.

Nur Zeit! wir wittern Gewitterwind,
wir Volk.
Nur eine kleine Ewigkeit;
uns fehlt ja nichts, mein Weib, mein Kind,
als all das, was durch uns gedeiht,
um so kühn zu sein, wie die Vögel sind.
Nur Zeit!

Richard Dehmel
(1863-1920)

A munkásember

Mi bírunk egy ágyat, egy gyereket,
én nőm!
Mindketten munkát, mi fontos, s esőt,
éltető napot bírunk, meg jó szelet,
csak kicsi hiányzik éltünkől,
szabadon élni madárként: S ehhez
idő.

Ha vasárnap mezőn megyünk át
fiam,
hol gabonatenger szétterül,
látunk villanni kék fecskepárt,
nem ruhájuk hiányzik nekünk,
de szépen élni, mint madár : S arra
idő.

Csak idő! sejtjük, ha vihar lesz,
mi nép.
Csak parányi örök idő,
ez hiányzik, más semmi sem,
s mindben, mi általunk növvő,
merész lenni, mint a madár. S ehhez
idő!

Dichters Arbeitslied 85

Geh hin, mein Blick, über die grünen Bäume!
Da huscht ein Vogel, der nimmt dich mit,
Märchenvogel Edelschwarz.

Bleib nicht zu lange im Reich der blauen Träume!
Hier rasten Menschen am Straßenrand,
ihre Hände sind vom Alltag schwarz.

Bring ihne her den Abglanz der freien Räume!
Sie möchten Alle gern in ein Märchenland,
ihr Sonntagskleid ist edelschwarz.

Richard Dehmel
(1863-1920)

A költő munkadala

Szálljon fel pillantásom zöld fák fölébe!
Ott madár suhan, s visz oda téged,
mesés madár, szénfekete.

Ám ne légy hosszan kék álmok mezejében!
Emberek pihennek útszegélyen,
munkától kezük fekete.

Hozd le nekik szabad ég fényét, a szépet!
Mesék földjén mind szívesen élne,
ünneplőjük szénfekete.

Die Beiden 86

Sie trug den Becher in der Hand –
Ihr Kinn und Mund glich seinem Rand –,
So leicht und sicher war ihr Gang,
Kein Tropfen aus dem Becher sprang.

So leicht und fest war seine Hand:
Er ritt auf einem jungen Pferde,
Und mit nachlässiger Gebärde
Erzwang er, daß es zitternd stand.

Jedoch, wenn er aus ihrer Hand
Den leichten Becher nehmen sollte,
So war es beiden allzu schwer:
Denn beide bebten sie so sehr,
Daß keine Hand die andre fand
Und dunkler Wein am Boden rollte.

Hugo von Hofmannsthal
(1874-1929)

Két biztos kéz...

Pohárt ragadt a hölgy, s e kéz
Biztos volt, könnyed az emelés,
- Ajk zárta pohár peremét -
Egy csepp bor se folyt földre szét.

Biztos s könnyed volt férfikéz:
Ő vad ménjét úgy lovagolta,
Hogyha finom kézmozdulattal
Jelt adott, a ló egyet se lép.

De mikor nyúlt könnyű pohárt
Nő keze, s átvenni kellene,
Mindkettőnek túl nehéz volt,
Mert kezük remegve mozgott,
S hogy kéz kezét nem talált,
A sötét bor földre folyt le.

Reiselied 87

Wasser stürzt, uns zu verschlingen,
Rollt der Fels, uns zu erschlagen,
Kommen schon auf starken Schwingen
Vögel her, uns fortzutragen.

Aber unten liegt ein Land,
Früchte spiegelnd ohne Ende
In den alterslosen Seen.

Marmorstirn und Brunnenrand
Steigt aus blumigem Gelände,
Und die leichten Winde wehn.

Hugo von Hofmannsthal
(1874-1929)

Útidal

Víz sodor el minket árral,
Szikla gördül, jaj, agyoncsap,
Ránk zuhannak széles szárnyal
Szörny madarak, s elrabolnak.

Ámde szép lent táj s az út,
Gyümölcsösök játszi képe
Tó örök tükrében áll.

Márványoszlop, régi kút
Int a virágzó vidékre,
És a lágyszél fujdogál.

Und Kinder wachsen auf mit tiefen Augen,
Die von nichts wissen, wachsen auf und sterben,
Und alle Menschen gehen ihre Wege.

Und süsse Früchte werden aus den herben
Und fallen nachts wie tote Vögel nieder
Und liegen wenig Tage und verderben.

Und immer weht der Wind, und immer wieder
Vernehmen wir und reden viele Worte
Und spüren Lust und Müdigkeit der Glieder.

Und Strassen laufen durch das Gras, und Orte
Sind da und dort, voll Fackeln, Bäumen, Teichen,
Und drohende, und totenhaft verdorrte...

Wozu sind diese aufgebaut? und gleichen
Einander nie? und sind unzählig viele?
Was wechselt Lachen, Weinen und Erbleichen?

Was frommt das alles uns und diese Spiele,
Die wir doch gross und ewig einsam sind
Und wandernd nimmer suchen irgend Ziele?

Was frommts, dergleichen viel gesehen haben?
Und dennoch sagt der viel, der „Abend“ sagt,
Ein Wort, daraus Tiefsinn und Trauer rinnt

Wie schwerer Honig aus den hohlen Waben.

Hugo von Hofmannsthal
(1874-1929)

Gyerekek felnőnek kíváncsi szemmel,
Nem tudnak semmit, felnőnek s meghalnak,
S ezen az úton megy le minden ember.

S édes gyümölcsé érik, mi volt fanyar,
És hullik éjjel, mint holt madár a mélybe,
S fekszik ott napokig majd megrohadva.

És mindig fúj a szél, s mi állandóan
Megismerünk, beszélünk sok csacska új szót,
S érezzük nyugtát, kínját végtagoknak.

És utak futnak át a mezőn, s falvak
Sora, fákkal, tóval, fáklyajel éjjel,
Állnak rémületben, gyászban elhagyatva.

Miért alkották ezeket, és miért
Nem hasonlók? bár vannak igen sokan?
Mi vált ki szörnyedést, sírást vagy nevetést?

Mit használnak ezek és a játékok?
Nekünk nagy s örök magányosoknak, kik
Soha nem érünk valamilyen célhoz?

Sok mindent láttunk, s ennek mi értelme?
Ámde bölcsen szól, ki azt mondja „Este”,
Mert e szóban élet; öröm s könny fér meg,

Csepeg, mint édes s súlyos kincse lépnek.

Der Bach hat leise Melodien 89

Der Bach hat leise Melodien,
und fern ist Staub und Stadt;
die Wipfel winken her und hin
und machen mich so matt.

Der Wald ist wild, die Welt ist weit,
mein Herz ist hell und groß;
es hält die blasse Einsamkeit
mein Haupt in ihrem Schoß.

Rainer Maria Rilke
(1875-1926)

A halk patak dallama cseng

A halk patak dallama cseng,
por s város messze mind;
fa csúcsa integet, s mereng,
elbűvöl minden itt.

Erdőben csend, távol világ,
szívemben tiszta fény;
körülölel halvány magány,
s fejem nyugszik ölén.

Herbsttag. 90

Herr: es ist Zeit. Der Sommer war sehr groß.
Leg deinen Schatten auf die Sonnenuhren,
und auf den Fluren laß die Winde los.

Befiehl den letzten Früchten voll zu sein;
gieb ihnen noch zwei südlichere Tage,
dränge sie zur Vollendung hin und jage
die letzte Süße in den schweren Wein.

Wer jetzt kein Haus hat, baut sich keines mehr.
Wer jetzt allein ist, wird es lange bleiben,
wird wachen, lesen, lange Briefe schreiben
und wird in den Alleen hin und her
unruhig wandern, wenn die Blätter treiben.

Rainer Maria Rilke
(1875-1926)

Őszi nap

Óh, Uram, válts! A nyár oly perzselő
Volt. Fektesd most napórákra árnyékot,
s engedd szeleid nyargalni mezőn.

Parancsold, lustácska fürt beérjen,
adj nekik néhány melengető napot,
sürgesd őket megérni, s mustból a bor
zamatossá forrjon, s legyen édes.

Kinek nincs háza, már nem is épít.
Ki egyedül él, így maradhat végleg,
virraszt, olvas, búját önti levélbe,
kit faszorok csendje se békít,
csak hánykolódik, mint levél a szélben.

Purpurrote Rosen binden 91

Purpurrote Rosen binden
möcht ich mir für meinen Tisch
und, verloren unter Linden,
irgendwo ein Mädchen finden,
klug und blond und träumerisch.

Möchte seine Hände fassen,
möchte knien vor dem Kind
und den Mund, den sehnsuchtblassen,
mir von Lippen küssen lassen,
die der Frühling selber sind.

Rainer Maria Rilke
(1875-1926)

Bíborvörös rózsát kötnék

Bíborvörös rózsát kötnék,
s tenném az asztalomra,
hársak alatt úgy szeretnék
lányt találni, szépet, szőkét,
álmodozót, okosat.

Szeretném kezét megfogni,
térdelnék gyermek előtt,
vágyott szájára hajolni,
s ajkaimmal megcsókolni,
hisz tavasz maga eljött.

Pfauenfeder 92

Pfauenfeder:

in deiner Feinheit sondergleichen,
wie liebte ich dich schon als Kind.
Ich hielt dich für ein Liebeszeichen,
das sich an silberstillen Teichen
in kühler Nacht die Elfen reichen,
wenn alle Kinder schlafen sind.

Und weil Großmütterchen, das gute,
mir oft von Wünschegerten las,
so träumte ich, du Zartgemute,
in deinen feinen Fasern flute
die kluge Kraft der Rätselrate -
und suchte dich im Sommergras.

Rainer Maria Rilke
(1875-1926)

Pávatoll

Pávatoll:

tégedet, szépségben páratlan,
szerettelek már gyermekként.
Szeretet-jelnek tartottalak,
amit ezüstcsendes tavakban
tündérek hűvös éjben adnak,
ha gyermek mind aludni tért.

S ha nagymamácska, drága lélek,
varázslásban gyakran hagyott,
akkor álmodtam, lágyság szépe,
finom tollad bűvöletében,
rejtvények bölcs megfejtésében -
s hívtalak nyár fűvében ott.

Abschied 93

Wie hab ich das gefühlt was Abschied heißt.
Wie weiß ichs noch: ein dunkles unverwundnes
grausames Etwas, das ein Schönverbundnes
noch einmal zeigt und hinhält und zerreißt.

Wie war ich ohne Wehr, dem zuzuschauen,
das, da es mich, mich rufend, gehen ließ.
Zurückblieb, so als wärens alle Frauen
und dennoch klein und weiß und nichts als dies:

Ein Winken, schon nicht mehr auf mich bezogen,
ein leise Weiterwinkendes -, schon kaum
erklärbar mehr: vielleicht ein Pflaumenbaum,
von dem ein Kuckuck hastig abgeflogen.

Rainer Maria Rilke
(1875 – 1926)

Búcsú

Nos, lásd, mit búcsúnak éreztem én.
Amint nevezem még: ez egy sötéten
csalárd valami, s bár egy szép kötésben
jön, még egyszer mutat, nyújt, s összetép.

De védelem nélkül voltam én ezzel,
mi ott engem, engem hívott, s menni hágy.
Visszamaradt, mintha összes nő lenne,
s habár kicsiny s fehér, de semmi más:

egy intés, amely már többé nem köt le,
halkuló jel, mi alig több talán,
s feltehetően : mint dal, szilvafán
ülő kakukktól, mi szállt sietősen.

Schlaflied 94

Einmal wenn ich dich verlier,
wirst du schlafen können, ohne
daß ich wie eine Lindenkrone
mich verflüstre über dir?

Ohne daß ich hier wache und
Worte, beinah wie Augenlider,
auf deine Brüste, auf deine Glieder
niederlege, auf deinen Mund.

Ohne daß ich dich verschließ
und dich allein mit Deinem lasse
wie einen Garten mit einer Masse
von Melissen und Stern-Anis.

Rainer Maria Rilke
(1875 – 1926)

Altatódal

Egyszer, ha elmegyek én,
tudsz-e álmodni nélkülem,
hársak felől, ha szél üzen,
rád lenézek könnyedén?

És anélkül, hogy itt óvlak
dallal - szemhéjad szinte zenél -
minden testrészed dicsérem én,
s érintem a szádat csókkal.

S álmodsz nélkülem, ha már
tégedet el kell, hogy hagyjalak?
Bár kert illatnál édesebb vagy,
mint citromfű s ánizs ár.

Das III. Sonett 95

Ein Gott vermags. Wie aber, sag mir, soll
ein Mann ihm folgen durch die schmale Leier?
Sein Sinn ist Zwiespalt. An der Kreuzung zweier
Herzwege steht kein Tempel für Apoll.

Gesang, wie du ihn lehrst, ist nicht Begehr,
nicht Werbung um ein endlich noch Erreichtes;
Gesang ist Dasein. Für den Gott ein Leichtes.
Wann aber sind wir? Und wann wendet er

an unser Sein die Erde und die Sterne?
Dies ists nicht, Jüngling, Dass du liebst, wenn auch
die Stimme dann den Mund dir aufstößt, - lerne

vergessen, dass du aufsangst. Das verrinnt.
In Wahrheit singen, ist ein andrer Hauch.
Ein Hauch um nichts. Ein Wehn im Gott. Ein Wind.

Rainer Maria Rilke
(1875 – 1926)

A III. szonett

Egy Isten képes rá. De mondd, talán
kövesse férfi gyarlón lant dalával?
Az ész, oh, mást mond. De nincs választása,
szív útján nem Apolló templom áll.

A dal, mint tanítod, nem kívánság,
nem udvarlása az elérhetőnek,
a dal, létezés. Istennek szól, könnyed.
De akkor *mik vagyunk?* S miként használ-

nak létünknek a Föld és a csillagok?
Nincs így, fiú. S te is, mint dalszerető,
tanulj, s ne hallasd így akkor a hangod,

felejtsd, mit zengtél. Ez elfoly, enyész.
Igazán dalolni, oly más: szellő.
Varázsos, Istent borzongtató szél.

Sonett an Ead 30. 96

Kein Groll darum, weil etwas anders ward,
Als sich verliebte Sehnsucht vorgelogen.
Ein Vöglein war mir in die Hand geflogen,
Entkam und hat dies Lied mir offenbart.
Ward nicht dadurch dies bißchen Gegenwart,
Sonst untergehend in der Zeiten Wogen,
Dem allzuflüchtigen Genuß entzogen
Und liebe reich in die Ewigkeit gespart -?
Dort, wo die Straße um den Friedhof biegt,
Seh' ich was Blondes meinem Acker nahn;
Schon ist es tändelnd da und lacht mich an –
Es weiß ja nicht, was es mit mir getan,
Dies Nymphchen, das sich gern an Faune schmiegt!
Es war nicht Ead, doch ich bin wieder – Pan.

Anton Wildgans
(1881-1932)

Szonett Eadhez 30.

Nem bánom én, hogy a sors mást akart,
Mit szerelmi vágyam dédelgete,
Parány madárka szállt le tenyeremre,
Elröppent, s ott hagyta nekem e dalt.
De szűkké jelen nem általa vált,
Leszáll múltba kedélyem hulláma,
Elszabadul képzeletem, várva,
Mit rejt nyájas örökkévalóság -?
Amott, hol temetőhöz fordul az út,
Egy szőke lány földemhez irányt vett,
Ideért, s enyel'gve rám nevetett -
Hogy vélem mit tesz, semmit se sejtett;
Faunhoz nimfa szívesen simúlt!
Nem Ead volt, belőlem mégis Pán lett.

Nach dem Cabaret 97

Ich gehe morgens früh nach Haus.
Die Uhr schlägt fünf, es wird schon hell,
Doch brennt das Licht noch im Hotel.
Das Cabaret ist endlich aus.
In einer Ecke Kinder kauern,
Zum Markte fahren schon die Bauern,
Zur Kirche geht man still und alt.
Vom Turme läuten ernst die Glocken,
Und eine Dirne mit wilden Locken
Irrt noch umher, übernächtigt und kalt.
Lieb mich von allen Sünden rein.
Sieh, ich hab manche Nacht gewacht.

Emmy Hennings
(1885–1948)

A kabaré után

Baktatok haza hajnaltájt.
Nap kél, öt, halk harangütés,
De ég hotelben még a fény,
A kabaré végre bezárt.
Egy sarkon kis kölykök guggolnak,
Kofáké lesz már itt a tér,
A hívő halkan templomba tér,
Harangok mély hangon kondulnak.
Ki átfagyott az éjszakán,
Egy kócos kúrva, kenyere kéj,
Könyörg: szeress, bűnöm bocsásd,
Nézd, fáj fennlét s a nyirkos éj.

In stiller Nacht und monogamen Betten
denkst du dir aus, was dir am Leben fehlt.
Die Nerven knistern. Wenn wir das doch hätten,
was uns, weil es nicht da ist, leise quält.
Du präparierst dir im Gedankengange
das, was du willst - und nachher kriegst du's nie ...
Man möchte immer eine große Lange,
und dann bekommt man eine kleine Dicke -
C'est la vie -!

Sie muß sich wie in einem Kugellager
in ihren Hüften biegen, groß und blond.
Ein Pfund zu wenig - und sie wäre mager,
wer je in diesen Haaren sich gesonnt ...
Nachher erliegst du dem verfluchten Hange,
der Eile und der Phantasie.
Man möchte immer eine große Lange,
und dann bekommt man eine kleine Dicke -
Ssälawih -!

Man möchte eine helle Pfeife kaufen
Und kauft die dunkle - andere sind nicht da.
Man möchte jeden Morgen dauerlaufen
und tut es nicht. Beinah ... beinah ...
Wir dachten unter kaiserlichem Zwange
an eine Republik ... und nun ists die!
Man möchte immer eine große Lange,
und dann bekommt man eine kleine Dicke -
Ssälawih -!

Kurt Tucholsky
(1890-1935)

A csendes éjben magányos ágyadon
merengsz, mi hiányzik életedből.
Ideged ráng. Ha ülne is válladon,
ami nincs is ott, kínod csendben nő.
Magadnak gondolatban felvázolod
mit akarsz, mit aztán soha el nem érsz...
Ember mindig magast, csinost szeretne,
kap aztán kicsit s kövéret helyette -
Ssälawih -!

E nő forgassa egy golyóscsapágyon
csípőjét, legyen karcsú, szőke s szép,
- de hajszálnyit se vékonyabb! - elkárhoz
így is, ki lénye büvkörébe lép...
Hozol ez átkos lejtőn áldozatot,
s rohansz a képzelgés mezején.
Ember mindig magast, csinost szeretne,
kap aztán kicsit s kövéret helyette -
Ssälawih -!

Az ember fényes színű pipát venne,
s sötétet vesz - mert bizony nincs ott más.
Szeretne minden reggel futni messze,
de lusta, s jön a halasztás...
Nyomott bennünket császári uralom,
köztársaságra vágytunk...s most miénk!
Ember mindig magast, csinost szeretne,
kap aztán kicsit s kövéret helyette -
Ssälawih -!

Schlummermelodie 99

Hängt ein Stern in der Nacht,
Irgendwo –
Irrt ein Herz durch die Nacht –
Irgendwo –

Saust Wind im Wald,
Irgendwo –
Eulen-Schuhu hallt
Irgendwo –

Blüht ein Wunderbaum
Irgendwo –
In einem Traum –
Irgendwo –

Hängt ein Stern in der Nacht,
Irgendwo –
Golden ist der Mond erwacht –
Irgendwo –

Irgendwo –

Gerrit Engelke
(1892-1918)

Altatódal

Csillag gyúl az éjben,
Valahol -
Bolyg egy szív az éjben –
Valahol -

Erdőben szél susog
Valahol –
Éjben bagoly huhog
Valahol -

Nő egy csodafácska
Valahol -
Gyermekek álmában
Valahol -

Csillag gyúl az éjben,
Valahol -
Hold aranyban kél fel -
Valahol -

Valahol -

Ich will heraus aus dieser Stadt 100

Ich weiß, daß Berge auf mich warten,
Draußen – weit –
Und Wald und Winterfeld und Wiesengarten
Voll Gotteinsamkeit –

Weiß, daß für mich ein Wind durch Wälder dringt,
So lange schon –
Daß Schnee fällt, daß der Mond nachtleise singt
Den Ewig-Ton –

Fühle, daß nachts Wolken schwellen,
Bäume,
Daß Ebenen, Gebirge wellen
In meine Träume –

Die Winterberge, meine Berge tönen –
Wälder sind verschneit –
Ich will hinaus, mit Euch mich zu versöhnen
Ich will heraus aus dieser Zeit,

Hinweg von Märkten, Zimmern, Treppenstufen,
Straßenbraus –
Die Waldberge, die Waldberge rufen,
Locken mich hinaus!

Bald hab ich diese Straßenwochen,
Bald diesen Stadtbann aufgebrochen
Und ziehe hin, wo Ströme durch die Ewig-Erde pochen,
Ziehe selig in die Welt!

Gerrit Engelke
(1892-1918)

Ki akarok menni ebből a városból

Tudom, hogy várnak engem a hegyek
Távol – ott kint –
Az erdő, a téli földek, rétek,
Hol magány felüdít –

Tudom, engem szél ringat erdőkön át
Régóta már –
Ha hó hull, hallom Hold éjhangját,
Örök dalát –

Érzem, éjfélleg siklik
Lombban,
Hogy hegy, síkság mint hullámzik
Álmomban –

Téli hegyek, én erdőim, ti zengők –
Mély hóban álltok –
Menekülni akarok én ez időből,
Békülni jövők hozzátok,

El hát piactól, a szobáktól, intek
A zsivajnak –
Mert engemet már most erdős hegyek
Úgy csalogatnak!

Így hát búcsúzom utcák, hetek,
A városi vasúttal útra kelek,
S kivonulok, hol viharok örök térben süvöltenek,
Húzza lelkem e világ!

